

Nr 131

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i lagen (1929: 147) om utländska skiljeavtal och skiljedomar m. m. given Stockholms slott den 1 oktober 1971.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden och lagrådets protokoll, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

CARL GUSTAF

CARL LIDBOM

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner en år 1958 avslutad konvention om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar. Konventionen, som är avsedd att ersätta tidigare överenskommelser i ämnet, innebär jämfört med äldre regler att möjligheterna till verkställighet vidgas. Propositionen innehåller vidare förslag till ändringar i lagen om utländska skiljeavtal och skiljedomar och i lagen (1929: 145) om skiljemän. Förslagen föranleds i huvudsak av Sveriges tillträde till den nya konventionen.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1929: 147) om utländska skiljeavtal och skiljedomar

Härigenom förordnas, att 4 § och 7—9 §§ lagen (1929: 147) om utländska skiljeavtal och skiljedomar skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Ej må på grund av utländskt skiljeavtal skiljemannaförfarande äga rum här i riket, utan så är att, i fall som avses i 1 § andra stycket, den part, mot vilken avtalet göres gällande, efter dess tillkomst bosatt sig här i riket. I ty fall lände i avseende å förfarandet till efterrättelse vad i lagen om skiljemän stadgas i fråga om förfarande i anledning av svenskt skiljeavtal.

Föreslagen lydelse

4 §

Ej må på grund av utländskt skiljeavtal skiljemannaförfarande äga rum här i riket, utan så är att, i fall som avses i 1 § andra stycket, *skiljemännen eller skiljedomsinstitution i enlighet med avtalet bestämt att förfarandet skall äga rum här i riket eller* den part, mot vilken avtalet göres gällande, efter dess tillkomst bosatt sig här. I sådant fall länders i avseende å förfarandet till efterrättelse vad i lagen om skiljemän stadgas i fråga om förfarande i anledning av svenskt skiljeavtal.

7 §

Ej må utländsk skiljedom här i riket gälla, där

1. skiljeavtalet är ogillt enligt den främmande lag, som därå äger tillämpning, eller

2. skiljedomen blivit undanröjd i den stat, där den meddelats, eller

3. någon omständighet eljest är för handen, på grund varav skiljedomen är utan verkan i sagda stat, eller

4. i den stat pågår rättegång om skiljedomens giltighet, eller tid, som må vara stadgad för dess överklagande, ännu ej gått till ända, eller

5. skiljedomen innefattar prövning av fråga, som enligt svensk lag ej må skjutas under skiljemän, eller

6. den part, mot vilken skiljedomen åberopas, icke haft erforder-

Utländsk skiljedom gäller ej här i riket, om den mot vilken skiljedomen åberopas visar

1. att part, när skiljeavtalet träffades, saknade behörighet att ingå sådant avtal eller icke var behörigen företräd eller att skiljeavtalet är ogiltigt enligt den lag som enligt parternas överenskommelse skall tillämpas eller, i avsaknad av varje anvisning i sådant hänseende, lagen i den stat där skiljedomen meddelats,

2. att han ej i vederbörlig ordning underrättats om tillsättandet av skiljeman eller om skiljemannaförfarandet eller att han av annan orsak icke varit i stånd att utföra sin talan,

3. att skiljemännen överskridit sitt uppdrag och skiljedomen av sådan anledning är utan verkan

Nuvarande lydelse

lig tillgång att utföra sin talan, eller

7. den fråga skiljemännen prövat blivit här i riket avgjord genom domstols eller överexekutors efter skiljeavtalets ingående meddelade beslut, eller

8. i avseende å förfarandet eller skiljedomen föreligger omständighet, som medför, att skiljedomens tillämpande skulle strida mot goda seder.

Ej skall dock omständighet som omförmäles under 3 eller 6 utgöra hinder för skiljedomens erkännande, med mindre sådan omständighet åberopas av den, mot vilken skiljedomen göres gällande.

Föreslagen lydelse

i den stat där den meddelats eller enligt vars lag den meddelats,

4. att skiljenämndens tillsättande eller dess sammansättning eller skiljemannaförfarandet strider mot vad parterna avtalat eller, om avtal härom saknas, mot lagen i den stat där förfarandet ägt rum och skiljedomen av sådan anledning är utan verkan i den stat där den meddelats eller enligt vars lag den meddelats, eller

5. att skiljedomen ännu icke blivit verkställbar eller eljest bindande för parterna i den stat där den meddelats eller enligt vars lag den meddelats eller att den undanröjts eller dess verkställighet uppskjutits av behörig myndighet i sådan stat.

Utländsk skiljedom gäller ej heller,

1. om skiljedomen innefattar prövning av fråga, som enligt svensk lag ej må avgöras av skiljemän, eller

2. om tillämpning av skiljedomen skulle vara uppenbart oförenlig med grunderna för rättsordningen här i riket.

8 §

Vill någon erhålla verkställighet å utländsk skiljedom, göre därom ansökan hos Svea hovrätt.

Vid ansökningen skall fogas skiljedomen i huvudskrift eller behörigen styrkt avskrift.

Är i den stat där skiljedomen givits tid stadgad för dess överklagande, give sökanden ock in bevis av behörig utländsk myndighet att klagan icke under den tid ägt rum.

Ansökan om verkställighet av utländsk skiljedom göres hos Svea hovrätt.

Vid ansökningshandlingen skall fogas skiljedomen i huvudskrift eller styrkt avskrift samt styrkt överläggning till svenska språket.

9 §

Ansökan, som i 8 § sägs, må ej bifallas utan att motparten haft tillfälle att därå svara.

Invänder motparten att han gjort framställning om undanröjande av skiljedom eller uppskov med dess verkställighet hos myndighet

Nuvarande lydelse

Finner sedan hovrätten anledning ej förekomma till antagande att för verkställigheten möter hinder, varom i 7 § förmåles, förordne hovrätten om verkställighet; och gånge då skiljedomen i verket likasom domstols laga kraft ägande dom, där ej, efter klagan över hovrättens beslut, Konungen anorledes förordnar.

Föreslagen lydelse

som avses i 7 § första stycket 5, må hovrätten uppskjuta avgörandet samt, om sökanden begär det, ålägga motparten att ställa skälig säkerhet vid påföljd att beslut om verkställighet eljest kan komma att meddelas.

Bifaller hovrätten ansöknigen, verkställes skiljedomen som svensk domstols laga kraft ägande dom, om ej högsta domstolen efter talan mot hovrättens beslut förordnar annat.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

2 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1929: 145) om skiljemän**

Härigenom förordnas, att 4 § lagen (1929: 145) om skiljemän skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Ej må gentemot part, som har hemvist utom riket och ej skulle, i tvist av den art varom fråga är, kunna sökas vid svensk domstol, skiljemannaförfarande enligt denna lag inledas, med mindre avtalet innebär, att förfarandet skall äga rum här i riket, eller parten eljest därtill samtycker.

Föreslagen lydelse

4 §

Ej må gentemot part, som har hemvist utom riket och ej skulle, i tvist av den art varom fråga är, kunna sökas vid svensk domstol, skiljemannaförfarande enligt denna lag inledas, med mindre avtalet innebär, att förfarandet skall äga rum här i riket, *eller skiljemännen eller skiljedomsinstitution i enlighet med avtalet bestämt att förfarandet skall äga rum här i riket*, eller parten eljest därtill samtycker.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans Maj:et Konungen i statsrådet på Sofiero den 4 juni 1971.

Närvarande: Statsråden SVEN-ERIC NILSSON, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, LÖFBERG, LIDBOM.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Geijer, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *lagstiftning om utländsk skiljedom m. m.* och anför.

1 Inledning

Under 1920-talet antog Nationernas Förbund två överenskommelser angående det internationella skiljedomsväsendet. År 1923 tillkom sålunda det s. k. Genève-protokollet angående skiljedomsklausuler och år 1927 en konvention om verkställighet av utländska skiljedomar. Överenskommelserna, som går ut på att utländska skiljeavtal och skiljedomar under vissa förutsättningar skall erkännas i de fördragslutande staterna, vann anslutning av ett drygt tjugotal stater, däribland Sverige. Den i samband med ratifikationen gjorda svenska översättningen av överenskommelserna torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilagorna 1* och *2*. I samband med Sveriges anslutning tillkom 1929 års svenska lagstiftning om utländska skiljeavtal och skiljedomar.

I början av 1950-talet inleddes ett arbete inom Förenta Nationerna i syfte att åstadkomma en ny internationell reglering på området. Arbetet ledde till 1958 års New Yorkkonvention om erkännande och verkställighet av skiljedomar. Konventionen som trädde i kraft den 7 juni 1959 har hittills tillträtts av 38 stater, nämligen Amerikas Förenta Stater, Bulgarien, Cambodja, Centralafrikanska Republiken, Ceylon, Ecuador, Filippinerna, Finland, Frankrike, Förenade Arabrepubliken, Ghana, Grekland, Indien, Israel, Italien, Japan, Madagascar, Marocko, Nederländerna, Niger, Nigeria, Norge, Polen, Rumänien, Schweiz, Sovjetunionen, Syrien, Thailand, Tanzania, Tjeckoslovakien, Trinidad och Tobago, Tunisien, Förbundsrepubliken Tyskland, Ukraina, Ungern, Vitryssland och Österrike. Dessutom har konventionen undertecknats men inte ratificerats av 9 stater. Sverige undertecknade konventionen den 23 december 1958.

Konventionstexten på engelska och franska jämte översättning till svenska torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 3*.

Den 28 juni 1962 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för justitiedepartementet att tillkalla sakkunniga för att med beaktande av bl. a. 1958 års New Yorkkonvention överväga om det förelåg anledning att föreslå ändringar i lagstiftningen om skiljedom. Med stöd av bemyndigandet tillkallade dåvarande departementschefen två sakkunniga.¹ Dessa har i december 1970 avgett promemorian (Ds Ju 1970: 32) "PM angående den i New York den 10 juni 1958 avslutade konventionen om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar m. m." Promemorian innehåller förslag till lag om ändring i lagen (1929: 147) om utländska skiljeavtal och skiljedomar. Förslaget torde få fogas till statsrådsprotokollet som *bilaga 4*.

Efter remiss har yttranden över promemorian avgetts av Svca hovrätt, lagberedningen, domstolskommittén, kommerskollegium och Exekutionsväsendets organisationsnämnd (EON) samt av en delegation med representanter för Internationella Handelskammarens Svenska Nationalkommitté, Sveriges advokatsamfund, Sveriges allmänna exportförening, Sveriges grossistförbund, Sveriges industriförbund, Sveriges redareförening, Svenska bankföreningen, Kooperativa förbundet och Stockholms Handelskammare (i fortsättningen benämnd delegationen). Kommerskollegium har ingett yttranden från Skånes Handelskammare och Handelskammaren i Göteborg.

2 Genèveöverenskommelserna och gällande svensk rätt

1923 års Genèveprotokoll rörande skiljedoms klausuler innebär i huvudsak följande. Stat, som ansluter sig till protokollet, åtar sig enligt punkt 1 att erkänna som giltiga såväl fristående skiljeavtal som skiljedoms klausuler i kontrakt. Åtagandet är begränsat så till vida att det skall vara fråga om parter som är underkastade jurisdiktion i olika fördragsslutande stater. Begränsning görs med hänsyn till tvistens beskaffenhet. Den skall röra ämne som är av kommersiell natur eller som i vart fall kan göras till föremål för skiljedom. Åtagandet innebär enligt punkt 4 att domstolarna i fördragsslutande stat är skyldiga att, om part i mål gör gällande skiljeavtal eller skiljedoms klausul som skall gälla enligt protokollet och som äger tillämpning på tvisten, hänvisa parterna till skiljemannaförfarande.

I punkt 2 föreskrivs att det skiljemannaförfarande, som kan komma till stånd på grund av skiljeavtal eller skiljedoms klausul, skall regleras

¹ Justitierådet Leif Brundin och ambassadrådet Vidar Hellners.

av parterna och av lagen i det land där förfarandet äger rum. Enligt punkt 2 gäller vidare att stat skall underlätta de processuella åtgärder som skall äga rum på dess område och enligt punkt 3 åtar sig stat att låta verkställa de skiljedomar som, inom ramen för protokollets bestämmelser, meddelas i samma stat.

Protokollet berör sålunda främst frågor om skiljeavtalets giltighet och dess verkan som rättegångshinder. Däremot regleras inte spörsmålet om internationell giltighet av skiljedomar som har tillkommit i enlighet med giltigt skiljeavtal. Denna fråga har i stället reglerats i 1927 års *Genèvekonvention* om verkställighet av utländska skiljedomar. Konventionen, som kan sägas utgöra en påbyggnad på Genèveprotokollet, innehåller i huvudsak följande.

I artikel 1 ges den grundläggande bestämmelsen om erkännande och verkställighet. För erkännande och verkställighet förutsätts enligt första stycket att skiljedomens har meddelats på grund av skiljeavtal eller skiljedomsklausul som avses i Genèveprotokollet. Vidare krävs att den har meddelats inom fördragsslutande stats område och mellan personer som är underkastade jurisdiktion i fördragsslutande stat. Verkställighet sker i överensstämmelse med verkställighetslandets lag. I artikel 1 andra stycket och artiklarna 2 och 3 ges ytterligare förutsättningar för verkställighet. Dessa bestämmelser, som berörs närmare i det följande, ger uttryck för principen att det är den som begär erkännande och verkställighet som har att visa att alla förutsättningar är uppfyllda. I artikel 4 anges vilka handlingar och upplysningar den som begär erkännande eller verkställighet har att förete. Uppräkningen omfattar bl. a. skiljedomens i huvudskrift eller bestyrkt avskrift och bevis att skiljedomens är definitiv. Skiljedomens torde vara definitiv, när möjligheten att använda ordinära rättsmedel inte längre står öppen och talan om skiljedomens upphävande inte pågår, jfr artikel 1 andra stycket d. Enligt artikel 5 utgör bestämmelserna i de föregående artiklarna inte hinder för part att göra skiljedom gällande på det sätt eller i den omfattning som medges av lagen i det land där skiljedomens åberopas eller som följer av överenskommelser som avslutas av detta land. Artikel 6 innehåller en övergångsbestämmelse och artiklarna 7—11 bestämmelser om ratifikation, uppsägning m. m.

Till Genèveprotokollet 1923 har följande 29 stater anslutit sig: Albanien, Belgien, Brasilien, Danmark, Finland, Frankrike, Grekland, Indien, Irland, Israel, Italien, Japan, Jugoslavien, Luxemburg, Monaco, Nederländerna, Norge, Nya Zeeland, Polen, Portugal, Rumänien, Schweiz, Spanien, Storbritannien, Sverige, Thailand, Tjeckoslovakien, Tyskland och Österrike. Flertalet av dessa stater har anslutit sig även till 1927 års *Genèvekonvention*. De som inte har anslutit sig är Albanien, Frankrike, Japan, Monaco, Norge och Polen.

De grundläggande *svenska lagbestämmelserna* om skiljeavtal och

skiljedomar tillkom i samband med att Sverige anslöt sig till de båda Genèveöverenskommelserna. I fråga om svenska skiljeavtal och skiljedomar finns sålunda bestämmelser i lagen (1929: 145) om skiljemän (SML). I 46 § utsökningslagen ges regler om verkställighet av svenska skiljedomar. Bestämmelser rörande internationella förhållanden finns i lagen (1929: 147) om utländska skiljeavtal och skiljedomar (LUSK). Nyligen har tillkommit ytterligare lagstiftning om skiljedom. De nya bestämmelserna, som har meddelats med anledning av Sveriges anslutning till Världsbankens konvention den 18 mars 1965 om biläggande av investeringstvister mellan stat och medborgare i annan stat, finns i lagen (1966: 735) om erkännande och verkställighet av skiljedomar i vissa internationella investeringstvister.

De bestämmelser, som är av omedelbart intresse vid en svensk ratifikation av New Yorkkonventionen, återfinns i LUSK. Lagen bygger i huvudsak på de båda Genèveöverenskommelserna. I vissa avseenden innebär bestämmelserna emellertid att mer liberala regler än överenskommelsernas gäller i fråga om erkännande och verkställighet av skiljedom. Sålunda har begränsning inte gjorts till skiljedom som har meddelats i fördrags slutande stat. I några avseenden har ställning tagits till frågor som lämnats öppna i konventionen. Lagen innehåller f. n. tretton paragrafer. I 1—4 §§ ges regler om skiljeavtal och i 5—11 §§ finns bestämmelser om skiljedomar. En särskild bestämmelse som rör skiljemannaförfarande som äger rum utomlands finns i 12 § och i 13 § ges en föreskrift som reglerar skyldigheten för part att inför tillämpande myndighet förete utredning om innehållet i utländsk rätt. En närmare redogörelse för de bestämmelser i lagen som är av intresse i detta sammanhang lämnas i det följande.

3 New Yorkkonventionen

Artikel 1

Artikeln innehåller bestämmelser om konventionens tillämpningsområde.

Enligt första stycket är konventionen tillämplig på erkännande och verkställighet av skiljedom som har meddelats i annan stat än den där erkännande och verkställighet begärs. Vidare anges bl. a. att konventionen dessutom är tillämplig på sådan skiljedom som inte anses som inländsk i den stat där domen görs gällande. Bakgrunden till denna föreskrift är att ett antal kontinentala stater skiljer mellan "utländsk" och "inländsk" skiljedom efter andra än territoriella kriterier.

I förhållande till Genèvekonventionen 1927 innebär de nya reglerna att New Yorkkonventionen får ett betydligt vidare tillämpningsområde. Enligt Genèvekonventionen gäller nämligen (artikel 1 första styck-

ket femte p.) att konventionen bara äger tillämpning på skiljedom, meddelad inom en konventionsstats område och mellan personer som är underkastade sådan stats jurisdiktion. Till följd av en i artikeln intagen hänvisning till 1923 års protokoll har, åtminstone enligt en i Sverige omfattad tolkning, tillämpningsområdet för Genèvekonventionen ansetts bli ytterligare begränsat till skiljedomar, som har meddelats med anledning av skiljeavtal mellan personer underkastade *olika* konventionsstaters jurisdiktion.

Artikel I i New Yorkkonventionen anger i första stycket dessutom att den är tillämplig på tvist mellan fysiska och juridiska personer. Motsvarande precisering saknas i Genèvekonventionen. I sak torde dock ingen skillnad föreligga mellan konventionerna på denna punkt.

Av andra stycket framgår att konventionen omfattar såväl skiljedom meddelad av skiljemän utsedda för viss tvist som skiljedom meddelad av permanent skiljedomsinstitut vars prövning parterna har underkastat sig. Bestämmelsen, som saknar motsvarighet i Genèvekonventionen, synes ha tillkommit i förtydligande syfte och torde inte innebära någon saklig nyhet.

Tredje stycket behandlar de *förbehåll* som är tillåtna enligt konventionen. Två förbehåll får göras. Stat som använder sig av det första förbehållet kan begränsa konventionens tillämpningsområde till erkännande och verkställighet av domar som har meddelats inom annan konventionsstats område. Genèvekonventionen har som nämnts denna begränsning som huvudregel.

Genom att göra det andra tillåtna förbehållet kan konventionsstat begränsa tillämpningen av konventionen till tvister rörande kommersiella frågor. Förbehållet torde främst ha intresse för stater, i vilka skiljeförfarande kan komma i fråga endast i kommersiella tvister. Avgörandet huruvida en tvist är av sådant slag tillkommer enligt konventionen den stat som har avgett förbehåll. Samma möjlighet till förbehåll finns enligt Genèveöverenskommelserna (protokollet punkt 1 andra stycket). Av artikel XIV följer att stat som har gjort sådant förbehåll inte kan påfordra gynnsammare behandling för egen del.

Av de stater som hittills har anslutit sig till New Yorkkonventionen har tjugofem (Bulgarien, Centralafrikanska Republiken, Ecuador, Filippinerna, Frankrike, Indien, Japan, Madagaskar, Marocko, Nederländerna, Nigeria, Norge, Polen, Rumänien, Schweiz, Sovjetunionen, Trinidad och Tobago, Tunisien, Tjeckoslovakien, Tanzania, Förbundsrepubliken Tyskland, Ukraina, Ungern, Vitryssland och Österrike) avgett sådan förklaring enligt konventionens artikel I, varigenom tillämpligheten i princip begränsas till skiljedomar meddelade i annan konventionsstat. De av Bulgarien, Rumänien, Sovjetunionen, Tjeckoslovakien, Ukraina och Vitryssland gjorda förbehållen är emellertid inte så vittgående som övriga länders. Dessa stater har nämligen förklarat sig till-

lämpa konventionen på skiljedomar i icke-konventionsstat, om ömse-sidighet föreligger. Möjligheten att begränsa konventionens tillämpningsområde till tvister i rättsförhållanden, som enligt konventionsstats nationella lag betraktas som kommersiella, har utnyttjats av tolv stater, nämligen Centralafrikanska Republiken, Ecuador, Filippinerna, Frankrike, Indien, Madagaskar, Nigeria, Polen, Rumänien, Trinidad och Tobago, Tunisien och Ungern.

Artikel II

I artikeln ges regler om erkännande av skiljeavtal.

Enligt första stycket åtar sig fördragsslutande stat att erkänna skriftligt avtal genom vilket parterna har förbundit sig att till skiljedom hän-skjuta alla eller vissa tvister, som uppkommit eller kan uppkomma mellan dem i ett visst bestämt rättsförhållande, i fråga som kan göras till föremål för skiljedom. Bestämmelsen skiljer sig från regleringen enligt Genèveprotokollet genom att motsvarighet saknas till begränsningen till skiljeavtal mellan parter, som är underkastade olika staters jurisdiktion. En nyhet är vidare kravet att skiljeavtalet skall vara skriftligt. Protokollet saknar bestämmelse angående skiljeavtalets form.

I andra stycket definieras begreppet skriftligt avtal. Därmed avses klausul i kontrakt eller skiljedomsavtal, som undertecknats av parterna eller innehålls i brev eller telegramväxling. Det kan anmärkas att kravet på skriftlighet inte kan anses uppfyllt genom förekomsten av skriftliga handlingar, som saknar underskrift. Detsamma torde gälla när fråga är om muntligt erbjudande om skiljedom, vilket skriftligen antagits av motparten, eller då ena parten i en tvist har skriftligen bekräftat ett mellan parterna muntligen träffat skiljeavtal. Angående tolkningen av andra stycket kan i övrigt hänvisas till SOU 1968: 40 s. 95.

Enligt artikelns tredje stycke skall avtal som avses i artikeln under vissa betingelser utgöra rättegångshinder. Har tvist, beträffande vilken parterna slutit ett sådant avtal, anhängiggjorts i konventionsstat, åligger det sålunda domstolen att på yrkande av part hänvisa parterna till skiljemannaförfarande. Undantag gäller dock, om domstolen finner att avtalet är ogiltigt, utan verkan eller ogenomförbart. En motsvarighet till bestämmelserna i tredje stycket finns i punkt 4 i Genèveprotokollet.

De nya bestämmelserna ger sålunda anvisning om vilka formkrav som får ställas på skiljeavtal. Föreskrift saknas däremot om vilka regler som bör följas vid prövning av avtalets giltighet i övrigt och vid prövning av om det är utan verkan eller ogenomförbart. Lösningen på sådana spörsmål torde i princip få sökas enligt det prövande landets internationellt privaträttsliga regler. Det synes emellertid ofrånkomligt att vissa av bestämmelserna i konventionens artikel V måste komma att bli i huvudsak vägledande. Dessa bestämmelser innebär att erkännande eller verkställighet av skiljedom får vägras endast om vissa angivna om-

ständigheter föreligger. Bland dessa omständigheter nämns att det skiljeavtal, som ligger till grund för skiljedomen, inte är giltigt enligt den lag som enligt överenskommelse mellan parterna skall tillämpas på avtalet eller, i avsaknad av anvisning om tillämplig lag, lagen i det land där skiljedomen har meddelats. En annan sådan omständighet är att skiljedomen avser fråga, som enligt lagen i det land där erkännande eller verkställighet begärs inte kan avgöras genom skiljedom.

Artikel III

Denna artikel innehåller den grundläggande regeln i konventionen om konventionsstats skyldighet att erkänna och verkställa skiljedom. Enligt första punkten åligger det sådan stat att erkänna och verkställa skiljedom i enlighet med de procedurregler, som gäller i det område där skiljedomen åberopas, på de villkor som anges i efterföljande artiklar. I fråga om procedurreglerna överensstämmer bestämmelsen i sak med artikel 1 i Genèvekonventionen. I andra punkten införs emellertid en nyhet. Där föreskrivs att väsentligt strängare villkor eller avsevärt högre avgifter inte får tillämpas vid erkännande och verkställighet av skiljedom, som omfattas av konventionen, än de som gäller för inländska skiljedomar.

Artikel IV

I artikeln ges regler om vilka handlingar som den som begär erkännande eller verkställighet av skiljedom skall förete.

Enligt första stycket skall framställningen åtföljas av skiljedomen i huvudskrift, som är till äktheten vederbörligen bestyrkt, eller i behörigen styrkt avskrift. Vidare skall skiljeavtalet i original eller bestyrkt avskrift inges. I andra stycket ges föreskrifter beträffande översättning av skiljedomen och skiljeavtalet.

Artikelns bestämmelser innefattar en betydelsefull ändring i förhållande till vad som gäller enligt Genèvekonventionen. Motsvarande reglering återfinns där i artikel 4. Enligt denna artikel åligger det den som åberopar eller begär verkställighet av skiljedomen att förete skiljedomen och de "handlingar och upplysningar" som behövs för att styrka vissa sakliga förutsättningar, såsom att skiljedomen är definitiv, att skiljeavtalet är giltigt och att skiljedomstolen varit behörig. Den nya regleringen bygger i stället på att det i princip ankommer på den mot vilken skiljedomen åberopas att visa att grund för att vägra erkännande och verkställighet föreligger.

Artikel V

I denna artikel anges uttömmande de omständigheter som får leda till att erkännande eller verkställighet av skiljedom vägras. Enligt första stycket får erkännande och verkställighet vägras endast om den part mot vilken skiljedomen åberopas inför vederbörlig myndighet i det

land där skiljedomen åberopas styrker att någon av de i samma stycke angivna omständigheterna föreligger. I andra stycket föreskrivs att erkännande eller verkställighet dessutom får vägras i vissa andra fall. I dessa fall får vederbörande myndighet ex officio pröva frågan om hinder för erkännande eller verkställighet föreligger.

Den väsentliga principiella skillnaden mellan bestämmelserna i artikel V och motsvarande reglering i Genèvekonventionen (artiklarna 1—3) är att de nya reglerna lägger bevisbördan i fråga om flertalet av de invändningar som kan anföras mot skiljedomen på den som vill hindra erkännande och verkställighet, medan utgångspunkten enligt Genèvekonventionen är den motsatta.

Bland de omständigheter som enligt de nya reglerna kan utgöra grund för att vägra godta skiljedom nämns i *första stycket a)* att parterna enligt den för dem tillämpliga lagen saknade behörighet att träffa skiljeavtalet eller inte var behörigen företrädare eller att skiljeavtalet inte är giltigt enligt den lag som enligt parternas överenskommelse skall tillämpas på avtalet eller, om varje anvisning om tillämplig lag saknas, lagen i det land där skiljedomen har meddelats. I Genèvekonventionen, där frågan om skiljeavtalets giltighet behandlas i artikel 1 andra stycket a), finns ingen motsvarande hänvisning till tillämplig lag.

Innebörden av hänvisningen i fråga om parternas behörighet till den för dem tillämpliga lagen torde vara att frågan om vilken lag som skall tillämpas får avgöras enligt vederbörande personalstatut, bestämt enligt verkställighetslandets internationella privaträtt.

I *första stycket b)* anges som grund för att underkänna skiljedom det fall att den part mot vilken skiljedomen åberopas inte i behörig ordning underrättats om att skiljeman har utsetts eller om skiljemannaförfarandet eller av annan orsak inte varit i stånd att utföra sin talan. I Genèvekonventionen finns en bestämmelse som tar sikte på berörda fall i artikel 2 första stycket b).

Första stycket c) behandlar den omständigheten att skiljemännen överskridit sitt uppdrag. Har detta skett, får erkännande och verkställighet vägras. Så långt föreligger saklig överensstämmelse med Genèvekonventionen (artikel 2 första stycket c). Bestämmelsen innehåller emellertid även — i motsats till Genèvekonventionen — en regel som innebär att skiljedomen får erkännas och verkställas till den del den täcks av skiljeavtalet. Som förutsättning för sådant partiellt godkännande uppställs att beslut i ämne som omfattas av skiljeavtalet kan särskiljas från skiljedomens i övrigt.

I *första stycket d)* berörs skiljenämndens tillsättande och sammansättning samt skiljemannaförfarandet. Erkännande och verkställighet får enligt bestämmelsen vägras, om skiljenämndens tillsättande och sammansättning eller skiljemannaförfarandet stått i strid med parternas överenskommelse eller, om sådan saknas, med lagen i det land där skiljemanna-

förfarandet ägt rum. Såvitt gäller skiljenämndens tillsättande finns en motsvarande regel i Genèvekonventionens artikel 1 andra stycket c). Den nya regeln innehåller den nyheten att där anges att parternas överenskommelse i första hand är avgörande. Beträffande skiljemannaförfarandet saknar Genèvekonventionen uttrycklig motsvarighet till den nya regeln.

Enligt *första stycket e)* får skiljedomen underkännas, om den ännu inte har blivit bindande för parterna eller om den undanröjts eller dess verkställighet uppskjutits av behörig myndighet i det land där den meddelats eller enligt vars lag den meddelats. Med att skiljedomen ännu inte blivit bindande torde avses att den ännu inte blivit i princip verkställbar enligt den lag som är tillämplig. Däremot torde den omständigheten att möjlighet ännu finns att väcka klandertalan mot skiljedomen inte innebära att den inte anses bindande. Det fallet regleras i artikel VI, där regler ges bl. a. om möjlighet till uppskov i vissa fall när talan förs mot skiljedomen.

Kriteriet "bindande" i den nya bestämmelsen svarar mot artikel 1 andra stycket d) i Genèvekonventionen, där det krävs att skiljedomen skall vara "definitiv" i närmare angiven mening. Bland de skillnader som på denna punkt föreligger mellan de båda konventionerna kan pekas på bl. a. att bevisbördan har flyttats från den som åberopar skiljedomen till hans motpart. I övrigt torde valet av ordet "bindande" (eng. "binding") syfta till att ge lättnader åt den som åberopar skiljedomen. Bl. a. har man velat ta avstånd från det krav på s. k. dubbelt exekvatur som upprätthålls i somliga stater som är anslutna till Genèvekonventionen. Detta krav innebär att den som åberopar skiljedom måste förete beslut av myndighet i den stat där den tillkommit att skiljedomen är verkställbar. Den i den nya bestämmelsen angivna omständigheten att skiljedomen undanröjts torde i sak överensstämma med Genèvekonventionens artikel 2 första stycket a). Dock kan enligt Genèvekonventionens föreskrift hänsyn bara tas till beslut om undanröjande som meddelats i det land där skiljedomen meddelats.

I artikel V *andra stycket* anges, som redan har nämnts, ytterligare fall då erkännande och verkställighet får vägras. Här ligger bevisbördan inte, som enligt första stycket, på den mot vilken skiljedomen åberopas. Det föreskrivs nämligen bara att vägran får ske om behörig myndighet i det land där domen åberopas finner att vissa angivna omständigheter föreligger. Innebörden är att myndigheten ex officio får pröva, om någon av dessa omständigheter föreligger. Under punkt a) nämns att skiljedomen avser fråga som enligt lagen i det land där den åberopas inte kan avgöras genom skiljedom. Under punkt b) anges det förhållandet att erkännande eller verkställighet av skiljedomen skall vara oförenligt med rättsordningen, "ordre public", i det land där den åberopas.

Andra stycket torde i sak överensstämma med artikel 1 andra stycket b) och e) i Genèvekonventionen.

Artikel VI

Artikeln innehåller en regel för det fall att part hos myndighet i skiljedomslandet eller det land vars lag är tillämplig på skiljedomen har yrkat att skiljedomen skall upphävas eller dess verkställighet uppskjutas. I denna situation äger den myndighet hos vilken skiljedomen åberopas, om den anser det lämpligt, uppskjuta beslutet om verkställighet och på hemställan av den part som yrkat verkställighet ålägga motparten att ställa skälig säkerhet.

Tanken med denna reglering är bl. a. att i görligaste mån skydda den som åberopar skiljedomen mot obefogade invändningar, vilkas syfte är att fördröja ett beslut i verkställighetsfrågan. En liknande bestämmelse finns i artikel 3 i Genèvekonventionen. I förhållande till Genèvekonventionen innebär emellertid den nya bestämmelsen den ändringen att enbart den omständigheten att talan om hävande eller tillfälligt uppskov ännu står till buds inte är tillräcklig för att stat skall vara berättigad vägra erkännande eller verkställighet. Ett beaktansvärt intresse inträder enligt New Yorkkonventionen först i och med att talan om hävande eller uppskov har väckts. Ytterligare är mellan regleringen i de båda konventionerna den skillnaden att den myndighet hos vilken erkännande eller verkställighet söks inte enligt den senare konventionen har möjlighet att ogilla framställningen om erkännande eller verkställighet. De alternativ som står till buds är att antingen bevilja verkställighet eller att uppskjuta verkställigheten. Möjligheten att ålägga motpart att ställa säkerhet är också en nyhet.

Artikel VII

Denna artikel behandlar förhållandet mellan New Yorkkonventionen och andra multilaterala eller bilaterala konventioner om erkännande och verkställighet av skiljedom. Det föreskrivs i första stycket att bestämmelserna i konventionen inte inverkar på överenskommelser av detta slag som har ingåtts av fördragsslutande stat. Det sägs vidare att sådana överenskommelser inte heller utgör hinder för part att göra skiljedom gällande på det sätt och i den omfattning, som medges av lagen i den stat där skiljedomen åberopas eller som följer av fördrag som denna stat har ingått. Av det senare ledet, som i sak överensstämmer med artikel 5 i Genèvekonventionen, framgår att de fördragsslutande staterna är oförhindrade att inta en mer liberal inställning till utländska skiljedomar än den som avspeglar sig i föregående artiklar.

I andra stycket görs undantag från huvudregeln att konventionen inte påverkar andra överenskommelser. Det föreskrivs sålunda att Genèveöverenskommelserna skall upphöra att gälla mellan de fördragsslutande

staterna från och med den dag och i den utsträckning som dessa blir bundna av konventionen. Den begränsning man har åsyftat med orden "i den utsträckning" tar sikte på konventionens territoriella tillämpningsområde. Innebörden är sålunda inte att de äldre överenskommelserna förblir i kraft i den mån de reglerar frågor som inte berörs i konventionen. Mellan stat som har anslutit sig bara till de äldre överenskommelserna och stat som visserligen har anslutit sig till dessa men därefter också till New Yorkkonventionen förblir de äldre reglerna i kraft.

Artiklarna VIII—XVI

Dessa artiklar innehåller föreskrifter om undertecknande, ratifikation, uppsägning m. m.

4 Frågan om Sverige bör ratificera New Yorkkonventionen

4. 1 De sakkunniga

De sakkunniga framhåller att den nya regleringen jämfört med Genèveöverenskommelserna innebär att de fördragslutande staterna åtar sig längre gående förpliktelser. Tillämpningsområdet har sålunda utsträckts att i princip omfatta utländska skiljedomar, oavsett om de meddelats i konventionsstat eller inte och oavsett vilken stats jurisdiktion parterna är underkastade. Vidare har regler införts som i högre grad än Genèveöverenskommelserna försvårar för tredskande part att hindra eller förhala verkställighet av en i och för sig oantastlig skiljedom. Som en betydelsefull nyhet måste också betecknas att den nya konventionen innehåller vissa uttryckliga anvisningar om tillämplig lag när fråga uppkommer om skiljeavtalets giltighet i ett verkställighetsärende. Det är enligt de sakkunniga ett välkänt faktum att parterna i internationell handel låter uppkommande tvister slitas genom skiljedom i mycket stor utsträckning. Viktiga skäl till detta torde vara att skiljemannaförfarandet i regel är snabbt och att parterna har möjlighet att undgå att utomstående får insyn i deras mellanhavanden. I många länder blir ett skiljemannaförfarande ofta mindre formellt och kostsamt än en process vid allmän domstol. I ett internationellt rättsförhållande vill man inte gärna låta en tvist avgöras av organ, som har nationell anknytning till endast den ena parten. Av betydelse är vidare att skiljedom är internationellt verkställbar i större utsträckning än domstolsavgörande. Några betänkligheter mot att tvister av förevarande slag i regel avgörs genom skiljemannaförfarande torde inte kunna anföras.

Mot denna bakgrund måste regleringen enligt New Yorkkonventio-

nen, som tar sikte i första hand på det internationella näringslivets tvister, anses utgöra ett väsentligt framsteg i förhållande till Genèveöverenskommelsernas regelsystem.

En viktig faktor vid ett ställningstagande till den nya konventionen är givetvis vilken anslutning från andra staters sida som redan har skett. Till Genèveöverenskommelserna har ett förhållandevis blygsamt antal stater anslutit sig, tjugonio till 1923 års protokoll och tjugotre till 1927 års konvention. New Yorkkonventionen däremot har redan tillträtts av inte mindre än trettioåtta stater. Till dem som har anslutit sig hör flera av vårt lands viktigaste handelspartners. Av de nordiska länderna har Finland och Norge tillträtt konventionen och i Danmark förbereds f. n. lagstiftning som skall möjliggöra ratifikation. Det kan anmärkas att åtskilliga stater, som tidigare har anslutit sig till Genèveöverenskommelserna, numera valt att tillträda New Yorkkonventionen. Många av de stater som har anslutit sig till New Yorkkonventionen är inte anslutna till Genèveöverenskommelserna. Intresset av en mera enhetlig reglering av frågan om skiljeavtals och skiljedomars internationella giltighet skulle alltså främjas av en svensk anslutning.

Den svenska lagstiftningen ger, framhåller de sakkunniga vidare, redan nu vida möjligheter till erkännande och verkställighet av skiljedom som har meddelats utomlands. Den är mera liberal än regleringen i många andra länder, särskilt genom att vi från svensk sida inte kräver att en svensk skiljedom skulle godtas i ett motsvarande fall i det land till vilken den utländska domen har anknytning. Den utländska skiljedomen erkänns och verkställs här utan att Sverige har gjort något åtagande genom mellanstatligt avtal. Antydda omständigheter har medverkat till att en svensk anslutning till New Yorkkonventionen tidigare ansetts kunna anstå. Även om nuvarande svenska ordning alltjämt i stort sett fyller rådande behov, när det gäller erkännande och verkställighet i Sverige av utländsk skiljedom, har det dock i praktiken visat sig medföra vissa nackdelar att stå utanför konventionen. Många av de anslutna staterna har nämligen förbehållit sig att tillämpa konventionen endast på skiljedom som har meddelats i konventionsstat. En intern reglering som möjliggör verkställighet av utländsk skiljedom vid sidan av konventionen saknas ofta. I vissa stater torde det på denna grund f. n. föreligga svårigheter att få verkställighet till stånd av skiljedom som har meddelats i Sverige. Till kretsen av dessa stater torde numera, i motsats till vad tidigare har antagits, få räknas Norge. Mot denna bakgrund har flera svenska näringslivsorganisationer uttryckt önskemål om svensk ratifikation av konventionen. Det har sagts att svenska företag som vill vara förvissade om att en skiljedom skall bli exigibel kan se sig nödsakade att träffa skiljeavtal, som avser ett förfarande i motpartens hemland, även i sådana fall där enighet skulle

kunna nås om ett i och för sig betryggande och från den svenska partens synpunkt mera önskvärt skiljemannaförfarande.

Vid bedömningen av frågan om det är möjligt och riktigt från svensk synpunkt att åta sig de förpliktelser som konventionen lägger på konventionsstat berör de sakkunniga bestämmelserna i artikel I första stycket. Enligt första punkten är konventionen tillämplig på erkännande och verkställighet av skiljedom som har meddelats i annan stat än den där erkännande och verkställighet söks. De sakkunniga framhåller att det i förevarande hänseende råder principiell överensstämmelse med vad som redan gäller enligt svensk lag. Enligt denna lag erkänns och verkställs utländsk skiljedom i Sverige och med utländsk skiljedom avses skiljedom som har meddelats på utländsk ort. Något krav på att orten skall tillhöra stat med vilken Sverige slutit avtal i ämnet upprätthålls inte. Enligt andra punkten i första stycket är konventionen också tillämplig på skiljedom som inte anses som inländsk i den stat där erkännande och verkställighet söks. Denna regel torde enligt de sakkunniga innebära förpliktelse bara för stater som — i motsats till Sverige — inte definierar utländsk dom på territoriell bas. Med denna tolkning synes alltså vad som sägs i andra punkten inte ålägga Sverige någon direkt förpliktelse.

De sakkunniga finner sålunda att några principiella hinder inte möter från svensk synpunkt mot att konventionens allmänna förpliktelser godtas. Om Sverige ratificerar New Yorkkonventionen, är det dock nödvändigt att göra vissa ändringar i den interna svenska lagstiftningen. De sakkunniga uttalar att aktuella ändringar inte behöver ge anledning till betänkligheter. Med hänvisning till det anförda förordar de sakkunniga att Sverige ratificerar 1958 års New Yorkkonvention.

De sakkunniga tar därefter upp frågan om förbehåll skall göras enligt konventionens artikel I tredje stycket. Det finns möjlighet att göra två olika förbehåll. Stat kan på grundval av ömsesidighet förklara att den kommer att tillämpa konventionen endast vid erkännande och verkställighet av sådana skiljedomar som har meddelats i annan konventionsstat. Dessutom kan stat förklara att den kommer att tillämpa konventionen bara på tvist som härflyter ur rättsförhållande — kontraktsrättsligt eller ej — som enligt dess nationella lag betraktas som kommersiellt.

Förbehåll måste göras senast vid ratifikationen.

De sakkunniga erinrar om att det i samband med Sveriges anslutning till Genèveöverenskommelserna och tillkomsten av LUSK diskuterades huruvida då aktuella konventionsförpliktelser skulle begränsas till skiljedomar som meddelats i annan konventionsstat. Övervägandena resulterade i att något krav på ömsesidighet inte uppställdes. I prop. 1929: 227 s. 23 framhölls bl. a. att den ömsesidighetsprincip som Genèveöverenskommelserna baserade sig på inte överensstämde med den

uppfattning som dittills gjort sig gällande på förevarande område i vårt land. Den kategoriklyvning av de utländska skiljedomarna som skulle föranledas härav skulle komma att göra lagstiftningen onödigt invecklad och medföra osäkerhet i tillämpningen. Det föreslogs därför att den svenska lagen skulle tillämpas på utländska skiljedomar, oavsett var de hade meddelats. I sitt yttrande över lagförslaget framhöll lagrådet bl. a. att denna ståndpunkt kunde leda till att Sverige skulle kunna komma i en mindre gynnsam ställning. Så skulle det, t. ex. vid affärer mellan en svensk och en utlänning från land som inte biträtt överenskommelserna, ofta bli lättare att få till stånd avtal om utländsk än om svensk skiljedom, eftersom den utländska skiljedomen skulle bli verkställbar inte bara i ursprungslandet utan också i Sverige, under det att en svensk skiljedom inte skulle komma i åtnjutande av motsvarande förmån i det främmande landet. Lagrådet ansåg sig dock inte med beaktande av omständigheterna böra avstyrka förslaget i denna del.

När det gäller New Yorkkonventionen anmärker de sakkunniga att ett krav på ömsesidighet kan tillgodoses antingen så att konventionsförpliktelsen begränsas till skiljedomar från andra konventionsstater eller så att begränsning görs till stater som erkänner och verkställer svenska skiljedomar. Det förstnämnda alternativet har tillämpats av ungefär hälften av de stater som hittills har anslutit sig. Använder Sverige detta — eller det andra alternativet — skulle Sverige visserligen ej komma i den ogynnsamma situation som lagrådet pekade på år 1929. Risken för att en sådan situation uppstår är emellertid numera reducerad genom att flertalet av våra viktigare handelspartners har anslutit sig till endera av Genève- och New Yorkkonventionerna. Om den mer vidsträckta reservationsmöjligheten används av Sverige, skulle kanske vissa stater som inte har tillträtt New Yorkkonventionen påverkas att göra detta. Möjligheten av en sådan effekt synes emellertid oviss. Vår interna lagstiftning skulle vidare få utformas så att skiljedomar från vissa icke-konventionsstater uteslöts från erkännande och verkställighet enligt konventionens system. Detta kunde i sin tur leda till att svenska skiljedomar blev på motsvarande sätt diskriminerade. Den mer vittgående begränsningen synes redan av nu anförda skäl inte böra komma i fråga.

Om konventionsförpliktelsen begränsas till stater som erkänner svenska skiljedomar, blir en häremot svarande intern lagstiftning som skall tillgodose kravet på ömsesidighet uppenbarligen tämligen invecklad och svårtillämpad. Några olägenheter i tillämpningen av att gällande lag ej upprätthåller något ömsesidighetskrav har såvitt känt inte förekommit. Det synes oviss om en reservation av nu nämnd innebörd skulle påverka andra stater i positiv riktning. På grund av det anförda

synes inte heller möjligheten till en mer begränsad reservation böra användas.

Möjligheten att genom förbehåll begränsa konventionens tillämpningsområde till tvister rörande kommersiella frågor har införts av den anledningen att vissa stater i sin interna rätt inte godtar skiljedom angående kontrakt av icke-kommersiell natur. Dessa stater vill därför inte heller godta sådan skiljedom i internationella sammanhang. En motsvarande möjlighet till förbehåll fanns enligt Genèvekonventionen. Den utnyttjades dock inte av Sverige. Någon sådan begränsning finns alltså f. n. inte i LUSK.

Som framhölls redan under förarbetena till 1929 års lag torde den omständigheten att vissa stater använt sig av nu berörda möjlighet till förbehåll sakna större praktisk betydelse från svensk synpunkt (prop. 1929: 227 s. 23). För svensk rätts del synes en uppdelning i kommersiella och icke-kommersiella tvister främmande. Några olägenheter av gällande lags ståndpunkt har såvitt känt inte förekommit. Förklaring enligt artikel I tredje stycket andra punkten synes därför inte böra komma i fråga.

4.2 Remissyttrandena

Remissinstanserna har genomgående tillstyrkt att Sverige ratificerar New Yorkkonventionen. Av dem som närmare utvecklar sin mening i denna fråga framhåller *Svea hovrätt* att New Yorkkonventionen avser såväl skiljeklausuler som skiljedomar. Den begränsar inte på samma sätt som Genèvekonventionen de skiljeklausuler och skiljedomar som omfattas av konventionsregleringen. Den överlämnar också till tapande part att göra eventuella invändningar mot skiljedomen i stället för att, såsom Genèvekonventionen, kräva bevis av vinnande part att förutsättningarna för verkställighet är uppfyllda. Med hänsyn till att den svenska lagstiftningen i ämnet redan nu i vidsträckt omfattning erkänner skiljeklausuler och låter verkställa utländska skiljedomar innebär New Yorkkonventionens regler inte några påtagliga lättnader i förhållande till redan gällande ordning. På vissa punkter är denna senare t. o. m. gynnsammare för utländska skiljedomars verkställbarhet än New Yorkkonventionen kräver. En svensk anslutning till New Yorkkonventionen skulle därför få begränsat värde. Vissa länder, exempelvis Norge, erkänner emellertid svenska skiljedomar endast på grundval av konventionsbunden reciprocitet. På grund härav och med hänsyn till att ett fortsatt uteblivande för Sveriges del från konventionstillhörigheten lätt skapar det felaktiga intrycket att utländska skiljedomar inte kan verkställas i Sverige under de förutsättningar konventionen anger, finner hovrätten det naturligt att Sverige ansluter sig till New Yorkkonventionen. *Delegationen* framhåller bl. a. att New Yorkkonventionen

i jämförelse med Genèvekonventionen åtar sig längre gående förpliktelser och att tillämpningsområdet utsträcks att i princip omfatta utländska skiljedomar, oavsett om de meddelats i konventionsstat eller inte och oavsett vilken stats "jurisdiktion" parterna är underkastade. Regler har införts som i högre grad än Genèvekonventionen försvårar för tredskande part att hindra eller förhala verkställighet av en i och för sig oantastlig skiljedom. New Yorkkonventionen innehåller också vissa uttryckliga anvisningar om tillämplig lag när fråga uppkommer om skiljeavtalets giltighet i ett verkställighetsärende. New Yorkkonventionen — som i första hand tar sikte på det internationella näringslivets tvister — har ratificerats av 38 stater, av vilka flera utgör våra främsta handelspartners. Ett svenskt biträdande av konventionen skulle enligt delegationens mening främja intresset av en mera enhetlig reglering av frågan om skiljeavtals och skiljedomars internationella giltighet liksom det skulle ge svenska företag ökade garantier för verkställighet i tappande parts land av skiljedomar, som har meddelats i Sverige. Biträdande av konventionen ger eventuella avtalsparter på ett enkelt och lättfattligt sätt visshet om att en blivande skiljedom blir exigibel. Därigenom underlättas ingående av skiljeavtal med hänvisning till t. ex. Internationella Handelskammarens skiljedomstol eller val av andra förfaranden, som brukar komma till användning i den internationella handeln. Näringslivet har sedan länge livligt förespråkats en svensk anslutning till New Yorkkonventionen. Delegationen hälsar därför nu med tillfredsställelse de sakkunnigas förslag om en sådan anslutning. Delegationen förordar sålunda att Sverige snarast ansluter sig till konventionen.

De sakkunnigas uppfattning att förbehåll som begränsar konventionens tillämplighet till skiljedomar som har meddelats i annan konventionsstat inte bör göras delas av flertalet remissinstanser. *Lagberedningen* är dock av motsatt mening.

Delegationen framhåller att de med en reciprocitet förenade problemen är av svår och invecklad natur. Näringslivets organisationer har i annat sammanhang låtit komma till uttryck att reciprocitet är en vanskelig grund att bygga erkännande av utländska domar på. Krav på ömsesidighet skulle visserligen kunna medföra att en svensk avtalspart inte bleve bunden av en skiljeklausul med mindre visshet föreläge att hans utländska motpart i motsvarande omfattning bleve bunden i sitt hemland och inför sina myndigheter. Krav på ömsesidighet skulle också kunna tänkas inverka på två avtalsparters val av platsen för förfarandet. En svensk avtalsparts intressen skulle därför i vissa lägen kunna tänkas bli bättre tillgodosedda genom ett krav på ömsesidighet. Å andra sidan bör beaktas att vår rättsordning sedan gammalt intar en mycket liberal ståndpunkt till frågan om erkännande och verkställighet av utländsk skiljedom och att de olägenheter härav som förekommit inte torde ha varit av så allvarligt slag att de inte på annat sätt

kunnat övervinnas. Att upprätthålla ett reciprocitetskrav för att därmed försöka få andra stater att ansluta sig till konventionen synes föga realistiskt och knappast heller riktigt. Att i varje särskilt fall låta utländsk skiljedoms erkännande i Sverige bero på huruvida en svensk skiljedom kan verkställas i det främmande landet kan förväntas leda till komplicerade utredningar och bedömningar och förefaller därför mindre praktiskt. Tänkbart vore visserligen att till Kungl. Maj:t överlämnades att bestämma att icke blott skiljedomar från konventionsstater erkändes utan även skiljedomar från ett större antal andra stater med ett utvecklat skiljedomsväsen. En sådan ordning skulle dock nödga statsmakterna till ett antal grannliga bedömningar som möjligen skulle kunna störa de goda förbindelserna med länder som inte jämställdes med konventionsstater. Övervägande skäl talar därför enligt delegationens uppfattning för att den ståndpunkt till utländska skiljedoms verkställighet, som intagits i 1929 års lag, alltjämt vidhålles. Delegationen förordar därför inte något förbehåll enligt artikel I tredje stycket i konventionen. *Svea hovrätt*, som är av samma mening, uttalar att varje krav på reciprocitet visserligen är okänt i gällande svensk rätt. Det har emellertid framhållits att avsaknad av ett reciprocitetskrav i förening med lindriga förutsättningar för utländsk skiljedoms verkställbarhet kan komma att påverka avtalsparternas val av ort för skiljeförfarande på så sätt att skiljeförfarande i Sverige undviks. I allmänhet är det en fördel för en part att förfarandet kan äga rum i hans hemland. Avtalsparter och särskilt statliga myndigheter från länder där förutsättningarna för ett förfarande under rättsligen betryggande former är som minst gynnsamma, är inte sällan de som mest envetet hävdar att skiljeförfarandet skall äga rum i deras hemland. Ett krav på reciprocitet skulle kunna medföra att orten för skiljeförfarandet i sådana fall inte förlades till motpartens hemland utan, om inte till Sverige, åtminstone till någon annan konventionsstat. Krav på reciprocitet skulle också kunna förhindra att en svensk avtalspart blev bunden av en skiljeklausul i sådana fall där en sådan inte effektivt kunde göras gällande i motpartens hemland. Fastän sålunda vissa skäl kan anföras för någon form av reciprocitet vill hovrätten för sin del inte framföra något förslag om ändring av nu gällande lag i detta hänseende.

Lagberedningen uttalar att försiktigheten kan synas bjuda att vårt land — liksom så många andra — genom förbehåll begränsar sina konventionsenliga förpliktelser till att gälla i förhållande till konventionsstater. Därav följer inte, att svensk lag i ämnet måste begränsas på motsvarande sätt. Den senare kan göras universell, men man vinner genom förbehållet den fördelen att begränsning kan göras framdeles, om det skulle visa sig behövt. Det kan måhända också bli aktuellt att ge några tillägsbestämmelser i förhållande till icke-konventionsstater.

I fråga om förbehåll till skiljedomar angående

kommersiella rättsförhållanden delar remissinstanserna de sakkunnigas uppfattning att ett sådant förbehåll inte bör komma i fråga. *Delegationen* konstaterar att distinktionen mellan kommersiella och icke-kommersiella tvister är främmande för svensk rätt och framhåller att något behov av att införa den i detta sammanhang inte är bekant för delegationen.

4.3 Departementschefen

År 1929 anslöt sig Sverige till 1923 års Genèveprotokoll angående skiljedomsklausuler och 1927 års Genèvekonvention om verkställighet av utländska skiljedomar. Dessa överenskommelser har tillträtts av sammanlagt ett drygt tjugotal stater. I samband med Sveriges anslutning genomfördes lagstiftning som i huvudsak bygger på Genèveöverenskommelserna.

År 1958 tillkom i FN:s regi en ny konvention om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar, den s. k. New Yorkkonventionen. Den nya konventionen reglerar såväl skiljeavtal som skiljedomar och är avsedd att ersätta de båda Genèveöverenskommelserna. Hittills har 38 stater tillträtt New Yorkkonventionen. Dessutom har den undertecknats av ytterligare nio stater, däribland Sverige.

De sakkunniga rörande lagstiftning om skiljedom har i en i december 1970 framlagd promemoria förordat att Sverige nu ratificerar konventionen. Vid remissbehandlingen har enighet rått om att svensk ratifikation bör komma till stånd.

Den svenska lagstiftningen — lagen (1929: 147) om utländska skiljeavtal och skiljedomar (LUSK) — är redan nu så utformad att utländska skiljeavtal och skiljedomar tilläggs verkan i betydligt större omfattning än vad som krävs enligt Genèveöverenskommelserna. En anslutning till New Yorkkonventionen påkallar därför inte särskilt genomgripande ändringar i vår interna lagstiftning. Många konventionsstater, däribland flera av vårt lands viktigaste handelspartners, har begagnat sig av möjligheten att förklara konventionen tillämplig enbart i förhållande till andra konventionsstater. I en del av dem, bl. a. i Norge, anses därför svenska skiljedomar inte verkställbara. Vidare kan Sveriges underlåtenhet att ratificera konventionen felaktigt uppfattas på det sättet att utländska skiljedomar kan verkställas här i landet endast i den begränsade utsträckning som följer av Genèvekonventionen. Intresset av en mer enhetlig internationell reglering främjas givetvis också av att konventionen vinner en bred anslutning. På grund av det anförda anser jag att Sverige bör ratificera New Yorkkonventionen.

Två olika förbehåll är tillåtna enligt den nya konventionen. Det ena går ut på att konventionen tillämpas enbart i förhållande till andra konventionsstater och det andra innebär att konventionens tillämp-

ningsområde begränsas till tvister rörande kommersiella frågor. De sakkunniga har inte velat förorda att någon av dessa möjligheter till förbehåll används. I ett remissvar förordas förbehåll om tillämpning av konventionen endast i förhållande till andra konventionsstater, dock utan motsvarande begränsning i LUSK förrän om det framdeles skulle visa sig behövt. I övrigt är remissinstanserna ense om att förbehåll inte bör göras.

Redan vid tillkomsten av LUSK diskuterades huruvida förpliktelse-erna enligt Genèveöverenskommelserna skulle begränsas till att gälla endast i förhållande till konventionsstater. Man kom då fram till att en sådan ömsesidighetsprincip inte borde uppställas och LUSK kom inte att innehålla någon begränsning av detta slag. Visserligen skulle en svensk avtalsparts intressen i vissa situationer kunna tänkas bli bättre tillgodosedda om ett ömsesidighetskrav uppställdes men å andra sidan skulle ett sådant krav leda till en invecklad lagstiftning och medföra osäkerhet i tillämpningen. Några allvarigare olägenheter av nuvarande ordning har inte heller förekommit. Enligt min mening är det inte heller lämpligt att göra förbehåll om ömsesidighet vid ratifikationen utan att samtidigt göra en motsvarande begränsning i den interna lagstiftningen. En sådan ordning skulle lätt kunna leda till missförstånd. På grund av det anförda bör förbehåll om ömsesidighet inte göras.

Jag delar de sakkunnigas och remissinstansernas uppfattning i fråga om en begränsning till tvister rörande kommersiella förhållanden. Inte heller i det avseendet bör sålunda förbehåll göras vid ratifikationen.

5 New Yorkkonventionens införlivande med svensk rätt

5.1 Inledning

Departementschefen. 1923 års Genèveprotokoll och 1927 års Genèvekonvention införlivades med vår interna rätt enligt den hos oss gängse metoden att fördragsbestämmelserna upptogs i en särskild lag. Denna erhöll namnet lagen om utländska skiljedomar (LUSK). Enligt de sakkunniga är det lämpligt både för den enskilde som berörs av regleringen och de rättstillämpande organen att New Yorkkonventionen införlivas med den svenska rätten på det sättet att behövliga ändringar görs i LUSK. Enligt de sakkunniga är några av lagens bestämmelser inte förenliga med New Yorkkonventionens reglering och måste ändras. Beträffande andra finns skäl att, även om de inte är oförenliga med regleringen, företa mindre jämkningar. Ändringarna bör enligt de sakkunniga genomföras utan att lagens systematik ändras. De sakkunnigas förslag beträffande formerna för att införliva New Yorkkonventionen med

vår interna rätt har godtagits eller lämnats utan erinran under remissbehandlingen.

För egen del ansluter jag mig till de sakkunnigas och remissinstansernas uppfattning att New Yorkkonventionen bör införlivas med vår interna rätt genom ändringar i LUSK.

Vid utformningen av de nya bestämmelserna bör uppmärksammas att New Yorkkonventionen anger vilka grunder för vägran att erkänna utländska skiljeavtal och skiljedomar som får uppställas av konventionsstaterna. Enligt artikel VII föreligger inte något hinder att inta en mer liberal hållning än som avspeglar sig i de föregående artiklarna. I vissa avseenden är konventionsregleringen mer restriktiv än gällande regler i LUSK. På dessa punkter bör i regel nuvarande ordning behållas. En allmän riktlinje bör alltså vara att någon skärpning av förutsättningarna för hänsynstagande till utländska skiljeavtal och skiljedomar inte bör komma i fråga. Vidare bör ändringarna begränsas till vad som är nödvändigt för svensk ratifikation av konventionen. Lagens systematik bör i allt väsentligt lämnas orubbad. I fortsättningen behandlas behovet av ändring i LUSK i anslutning till varje särskild paragraf i lagen. Därefter behandlas en viss ändring i SML.

5.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1929: 147) om utländska skiljeavtal och skiljedomar

1 §

Departementschefen. Paragrafen innehåller en definition av begreppet utländskt skiljeavtal. Som utländskt anses enligt första stycket skiljeavtal, som innebär att skiljemannaförfarandet skall äga rum utom riket. Utmärker inte skiljeavtalet om förfarandet skall äga rum inom eller utom riket, skall avtalet enligt andra stycket anses som utländskt, om båda parterna hade hemvist utom riket. De sakkunniga föreslår ingen ändring i paragrafen och remissinstanserna har ingen erinran mot denna ståndpunkt. I New Yorkkonventionen har tillämpningsområdet vidgats jämfört med Genèveprotokollet genom att en i protokollet intagen begränsning med hänsyn till vilken jurisdiktion parterna tillhör inte har tagits med. Eftersom denna begränsning saknas i 1 § är paragrafen förenlig med New Yorkkonventionen. Skäl att ändra i 1 § föreligger därför inte.

2 §

Inledning. I paragrafen ges en bestämmelse om tillämplig lag. Innebär skiljeavtal att skiljemannaförfarandet skall äga rum i viss främmande stat, skall enligt bestämmelsen den främmande statens lag äga tillämpning på avtalet. I Genèveprotokollet punkt 2 utpekas för ett sär-

skilt fall tillämplig lag. Det föreskrivs där att skiljedomsförfarandet, däri inbegripet skiljenämndens konstituerande, regleras av parterna och av lagstiftningen i det land inom vars område förfarandet äger rum. I övrigt finns varken i protokollet eller i Genèvekonventionen någon hänvisning som svarar mot bestämmelsen i 2 § LUSK.

Under förarbetena till LUSK konstaterades att frågan om vilken lag som skall tillämpas, när det gäller att bedöma giltigheten och verkningarna av ett skiljeavtal, då ännu inte i sin helhet var mogen för internationell överenskommelse (prop. 1929: 227 s. 23—25). Bestämmelsen i 2 § ansågs ändock kunna i dåvarande läge tas upp i lagen. Den ansågs reglera ett fall av stor praktisk betydelse och den gav uttryck för en princip som ej borde framkalla betänklighet från internationell synpunkt. Bestämmelsen har uppenbarligen inte varit avsedd att uttömmade reglera frågan om tillämplig lag på området. Även annan lag än bestämmelsen anger torde kunna komma i fråga, t. ex. om parterna träffat överenskommelse härom. Bestämmelsen torde vara tillämplig vare sig fråga är om erkännande av skiljeavtal eller erkännande eller verkställighet av skiljedom (jfr 7 § första stycket punkt 1).

New Yorkkonventionen innehåller föreskrifter om tillämplig lag med avseende på skiljeavtal. I detta sammanhang är reglerna i artikel V första stycket a) av intresse. De avser fall när erkännande och verkställighet av skiljedom får vägras. Som grund för vägran anges att parterna, som ingick skiljeavtalet saknade behörighet att sträffa sådant avtal eller inte vara behörigen företrädare och att avtalet inte är giltigt. För bedömningen i dessa hänseenden ges anvisning om tillämplig lag. Den för parterna tillämpliga lagen skall användas såvitt gäller behörighetsfrågor. I fråga om giltigheten i övrigt av avtalet skall man tillämpa den lag, om vilken parterna träffat överenskommelse, eller, om sådan saknas, lagen i det land där skiljedom meddelats.

De sakkunniga. De sakkunniga påpekar att hänvisningarna i artikel V till tillämplig lag enligt konventionstexten avser fall när fråga är om erkännande och verkställighet av skiljedom. De är alltså inte direkt tillämpliga, när fråga är om erkännande av skiljeavtal. Det synes enligt de sakkunniga riktigast att man från svensk sida upprätthåller i princip samma regler om tillämplig lag beträffande skiljeavtal såväl vid erkännande av skiljeavtal som vid erkännande och verkställighet av skiljedom. Hinder synes därvid inte möta att dessa regler utformas i överensstämmelse med vad New Yorkkonventionen föreskriver. Bedömandet av parternas handlingsförmåga bör således alltid ske enligt den för parterna tillämpliga lagen, dvs. parternas personalstatut bestämt enligt svenska internationellt privaträttsliga regler. Som huvudregel för prövningen i övrigt bör gälla att parternas överenskommelse om tillämplig lag länder till efterrättelse. Föreligger ingen överenskommelse mellan parterna om vilken lag som skall tillämpas på skiljeavtalet skall man

enligt New Yorkkonventionen använda lagen i den stat där skiljedomen meddelades. Denna regel är avfattad med tanke på att skiljemannaförfarandet lett fram till skiljedom. När fråga om giltigheten av skiljeavtal uppkommer på ett tidigare stadium, vet man ofta inte var domen kommer att meddelas. Sannolikheten talar emellertid för att detta skall ske i den stat där förfarandet äger rum. Den svenska supplerande lagregeln synes därför lämpligen kunna hänvisa till lagen i den stat där förfarandet avses äga rum eller, om skiljedomen har meddelats, den stat där detta skedde.

I fråga om artikel V anför de sakkunniga vidare bl. a. att hänvisningarna till tillämplig lag torde avse de materiella förutsättningarna för skiljeavtalets giltighet, medan frågan om avtalets form regleras i artikel II. Om strängare formkrav än dem som uppställs i artikel II gäller enligt tillämplig lag, torde alltså skiljedomen inte få underkännas på den grunden. Även artikel II måste alltså beaktas när utformningen av 2 § övervägs. Enligt artikel II åtar sig konventionsstat att i viss omfattning erkänna skriftligt avtal om skiljedom. I artikeln anges också vad som avses med skriftligt avtal. Därmed förstås skiljedomsklausul som tagits in i kontrakt eller skiljeavtal, som undertecknats av parterna, eller som innehålles i brev eller telegramväxling. Denna reglering av formkravet för skiljeavtal kan enligt de sakkunniga komma i konflikt med 2 § såväl i dess nuvarande lydelse som i den ändrade utformning som föranleds av innehållet i artikel V. Tillämplig lag kan ju innehålla strängare formföreskrifter än konventionens artikel II. Formföreskrifterna i artikel II torde sålunda vara avsedda att tillämpas även när det gäller erkännande och verkställighet av skiljedom. Mot detta torde från svensk rätts synpunkt ingenting vara att erinra i den mån regleringen kommer att innebära att skiljeavtal anses giltigt. Däremot synes anledning inte föreligga att införa en så restriktiv ordning att skiljeavtal skulle betraktas som ogiltigt, därför att det inte uppfyller formföreskrifterna enligt artikel II, om det uppfyller formkraven enligt tillämplig lag.

I enlighet med det anförda föreslår de sakkunniga att 2 § LUSK ges ändrad lydelse. I det föreslagna första stycket föreskrivs att, om parterna har överenskommit att visst lands lag skall tillämpas på utländskt skiljeavtal, överenskommelsen skall följas. I annat fall tillämpas lagen i det land, där skiljemannaförfarandet avses äga rum, eller, om skiljedomen har meddelats, där detta skett. I det nya andra stycket anges att första stycket inte avser fråga om parts rättshandlingsförmåga. I tredje stycket anges att utan hinder av första stycket skall utländskt skiljeavtal anses vara slutet i giltig form, om det upprättats skriftligen och undertecknats av parterna eller kommer till uttryck genom brev- eller telegramväxling.

Remissyttrandena. Vid remissbehandlingen ställer sig *Svea hovrätt*

och *delegationen* kritiska till de föreslagna ändringarna. I fråga om den föreslagna bestämmelsen i första stycket att parternas överenskommelse i utländskt skiljeavtal om tillämplig lag skall följas, anser de att bestämmelsen ger uttryck för en så självklar princip att den knappast behöver lagfästas och dessutom att den kan ge upphov till den oriktiga slutsatsen att någonting annat skulle gälla beträffande svenskt skiljeavtal. Hovrätten uttalar vidare bl. a. att även om konventionens artikel V första stycket a) måste komma att få betydelse för bedömningen av ett skiljeavtals giltighet när sådan fråga uppkommer innan skiljedom har kommit till stånd det synes lämpligast med hänsyn till sådana frågors alltjämt outhärliga läge att inte nu ta upp någon bestämmelse i 2 §. Ändringen i gällande rätt bör begränsas till vad som behövs för konventionsanslutning. Hovrätten förordar att en motsvarighet till konventionsbestämmelsen tas upp i 7 §. Även beträffande det föreslagna andra stycket, som anger att första stycket inte avser parts rättshandlingsförmåga, uttalar hovrätten att bestämmelsen bör utgå för att i stället införas i 7 §. Beträffande det föreslagna tredje stycket angående skiljeavtalets form är hovrätten och delegationen ense om att bestämmelsen inte är nödvändig för Sveriges anslutning till konventionen. De anser att den bakomliggande konventionsbestämmelsen i artikel II endast innebär att konventionsstat i sin interna lagstiftning inte får uppställa strängare formkrav än dem som anges i artikel II.

Departementschefen. Vad beträffar första och andra styckena i promemoriaförslaget har de sakkunniga funnit riktigast att man från svensk sida upprätthåller i princip samma regler om tillämplig lag beträffande skiljeavtal såväl vid erkännande av skiljeavtal som vid erkännande och verkställighet av skiljedom. Någon invändning mot detta har inte rests vid remissbehandlingen. För min del finner jag den angivna utgångspunkten i och för sig lämplig. De sakkunniga har emellertid vidare föreslagit att denna princip ges uttryckligt lagstöd genom att New Yorkkonventionens regler i ämnet, vilka tar sikte på det fallet att skiljeavtalets giltighet aktualiseras i ett verkställighetsärende, tas in i 2 § LUSK. Visserligen skulle den föreslagna lösningen vara fördelaktig från överskådlighetssynpunkt. Emellertid måste beaktas att man under arbetet med konventionen inte kunde enas om en sådan konstruktion. Reglerna i konventionen om tillämplig lag på skiljeavtal gäller sålunda bara när frågan om lagval aktualiseras i ett verkställighetsärende. Konventionsbestämmelserna behöver alltså beaktas endast vid utformningen av bestämmelserna i 7 § om erkännande och verkställighet av skiljedom. Mot denna bakgrund anser jag lämpligast att inte göra någon ändring i 2 § med anledning av innehållet i konventionens artikel V första stycket a). Detta hindrar självfallet inte att principerna i konventionen i huvudsak måste bli väg-

ledande när det gäller att innan någon skiljedom har meddelats bedöma giltigheten och rättsverkningarna av ett utländskt skiljeavtal.

Enligt det föreslagna tredje stycket anses utländskt skiljeavtal, utan hinder av första stycket, vara slutet i giltig form om det upprättats skriftligen och under tecknats av parterna eller kommer till uttryck genom brev- eller telegramväxling. Föreskriften har av de sakkunniga ansetts påkallad med hänsyn till innehållet i artiklarna II och V i New Yorkkonventionen. Innebörden av föreskriften är bl. a. att skiljeavtal under de angivna förutsättningarna skall godtas antingen det är frågan om att självständigt bedöma giltigheten och verkningarna av ett skiljeavtal eller om fråga om skiljeavtals ogiltighet aktualiseras i ett verkställighetsärende och detta gäller även om skiljeavtalet till följd av formfel skulle vara ogiltigt enligt den lag som i och för sig skall tillämpas på det. Vid remissbehandlingen har hävdats att konventionsregleringen endast innebär att konventionsstat i sin interna lagstiftning inte får uppställa strängare formkrav än som anges i konventionen och att den svenska lagstiftningen, som t. o. m. godtar muntliga skiljeavtal, därför inte behöver ändras. Frågan torde inte ha någon större praktisk betydelse. Starka skäl talar emellertid enligt min mening för att konventionen tolkas på det sätt som förordats under remissbehandlingen.

Med denna utgångspunkt har någon motsvarighet till 2 § tredje stycket i de sakkunnigas förslag inte tagits upp i departementsförslaget.

Vad som sagts nu innebär att någon ändring inte bör göras i 2 §.

3 §

Departementschefen. Enligt 3 § får tvistefråga, som är föremål för utländskt skiljeavtal, inte tas upp till prövning vid svensk domstol, om invändning görs. Det sagda gäller under förutsättning att avtalet är giltigt enligt den främmande lag som är tillämplig på det och att frågan även enligt svensk lag skulle kunna hänskjutas till skiljemän. Bestämmelsen står i huvudsaklig överensstämmelse med principerna i Genèveprotokollets punkt 4 och Genèvekonventionens artikel 1 andra stycket b). I New Yorkkonventionen återfinns motsvarande principer i artikel II tredje stycket och artikel V andra stycket a).

De sakkunniga anför att det kan tänkas inträffa att parterna avtalar att svensk lag åtminstone i vissa hänseenden skall tillämpas på skiljeavtal, fastän förfarandet skall äga rum utomlands. Med tanke på sådana fall har paragrafen i förslaget underkastats mindre jämkningar. I sak har endast den ändringen företagits att ordet "främmande" framför "lag" utgår.

Den föreslagna ändringen är inte nödvändig för svensk anslutning till konventionen. Något praktiskt behov av att genomföra ändringen föreligger knappast heller. Jag förordar därför att någon ändring i paragrafen inte vidtas.

4 §

Inledning. Enligt 1 § gäller som förut har nämnts att skiljeavtal är att anse som utländskt dels när skiljemannaförfarandet enligt avtalet skall äga rum utom riket, dels då det i avtalet inte har bestämts någon ort för förfarandet men båda parter har hemvist utom riket. I 4 § anges som huvudregel att skiljemannaförfarande på grund av utländskt skiljeavtal inte får äga rum här i riket. Undantag görs emellertid för det senare av de båda fallen då avtal enligt 1 § skall anses som utländskt. Är avtal att anse som utländskt till följd av att parterna vid avtalet hade hemvist utomlands, får förfarandet sålunda äga rum här i riket, om part mot vilken avtalet görs gällande efter dess tillkomst bosatt sig här. För sådant fall föreskrivs att SML:s regler om förfarande i anledning av svenskt skiljeavtal skall lända till efterrättelse beträffande förfarandet.

En med 4 § LUSK korresponderande bestämmelse angående skiljeavtal som inte är utländskt finns i 4 § SML. Enligt denna paragraf får inte skiljemannaförfarande enligt SML inledas mot part, som har hemvist utom riket och inte skulle i tvist av den art varom är fråga, kunna sökas vid svensk domstol. Undantag gäller för det fall att avtalet innebär att förfarandet skall äga rum här i riket eller parten eljest samtycker till det.

De sakkunniga. Bestämmelsen i 4 § LUSK grundas inte på någon uttrycklig förpliktelse enligt Genèveöverenskommelserna. Den står dock i överensstämmelse med principerna i Genèveprotokollets punkt 1. På samma sätt saknar New Yorkkonventionen någon bestämmelse som tar sikte på de fall som avses i paragrafen. Paragrafens innehåll torde ej strida mot de principer som ligger till grund för konventionen. Någon ändring i paragrafen synes inte påkallad.

Remissinstanserna. Allmänt lämnas de sakkunnigas uttalanden utan erinran. *Delegationen* föreslår emellertid viss ändring i paragrafen. Delegationen påpekar att ett skiljeförfarande stundom kan behöva äga rum i Sverige mellan två utländska parter utan att dessa på förhand överenskommit att förfarandet skall äga rum i Sverige. Enligt 1 § LUSK är ett skiljeavtal, som inte utmärker huruvida skiljeförfarandet skall äga rum inom eller utom Sverige, att anse som utländskt om båda parterna hade hemvist utom riket och enligt 4 § samma lag får inte på grund av utländskt skiljeavtal förfarande äga rum här i riket utan så är att den part mot vilken avtalet görs gällande efter dess tillkomst bosatt sig i Sverige. Det är emellertid inte ovanligt att avtalsparterna uttryckligen överlämnat åt skiljemännen eller den institution vars skiljeförfarande de vill anlita att bestämma platsen för förfarandet. Enligt Internationella Handelskammarens skiljedomsreglemente bestämmes sålunda skiljedomsstolen i Paris platsen för förfarandet, vilket inte sällan blir en ort i tredje land t. ex. Sverige, till vilket ingen av parterna från början har

någon anknytning. Enligt 4 § LUSK skulle förfarandet i ett sådant fall inte få äga rum i Sverige med mindre parterna förmås att i efterhand godkänna den ort skiljedomstolen sålunda har valt för förfarandet. Någon sanktionsbestämmelse är visserligen inte anknuten till detta förbud, men i det fall skiljeförfarandet ändå äger rum i Sverige kan detta förhållande komma att utgöra klandergrund eller få betydelse om skiljemännen vill anlita svensk domstol för bevisupptagning. Delegationen hemställer därför att sådan ändring vidtas i förenämnda paragrafer att skiljeförfarande i fall av angivet slag kan äga rum i Sverige. Viss ändring i 4 § SML torde i sådant fall också bli nödvändig.

Departementschefen. Den bärande tanken bakom förbuden i 4 §§ LUSK och SML mot skiljemannaförfarande här i riket anges i förarbetena vara att en part inte bör från sitt utländska personliga forum kunna dragas inför en svensk skiljenämnd (jfr prop. 1929: 227 s. 26 och 1929: 226 s. 38 och 76—77). Förbuden gäller inte om skiljeavtalet innebär att förfarandet skall äga rum här i riket. Delegationens framställning går ut på att förbuden inte heller skall gälla när parterna i skiljeavtalet överlämnat till skiljenämnd eller skiljedomsinstitution att bestämma platsen för förfarandet. En sådan ordning kan inte anses komma i strid med de överväganden som ligger till grund för bestämmelserna i de angivna paragraferna i LUSK och SML. På grund av det anförda förordar jag att dessa ges ändrad lydelse av innebörd att skiljemannaförfarande får äga rum här i riket, om skiljemännen eller skiljedomsinstitution i enlighet med skiljeavtalet bestämt att förfarandet skall äga rum här i riket.

5 §

Inledning. I 5 § anges att skiljedom skall anses som utländsk, om den är meddelad på utländsk ort. Bestämmelsen bygger på den gränsdragning mellan inländsk och utländsk skiljedom som ligger till grund för Genèveöverenskommelserna (punkt 1 i protokollet och artikel 1 första stycket i 1927 års konvention).

I artikel I i New Yorkkonventionen nämns två kategorier skiljedomar. Först nämns skiljedom som har meddelats i annan stat än den där erkännande eller verkställighet begärs. Detta innebär en vidgning av tillämpningsområdet i förhållande till Genèveöverenskommelserna. Någon ändring i 5 § behövs emellertid inte, eftersom denna paragraf saknar motsvarighet till begränsningarna enligt Genèveöverenskommelserna. Till den andra kategorin som nämns hör skiljedomar, som inte anses som inländska i det land där erkännande eller verkställighet begärs. Med angivandet av denna kategori åsyftas att komplettera konventionsåtagandena för de stater som skiljer mellan "utländsk" och "inländsk" skiljedom efter andra än territoriella kriterier. Någon förpliktelse inträder inte för svensk del.

De sakkunniga. De sakkunniga framhåller att någon särskild lagstiftningsåtgärd för att täcka in konventionens tillämpningsområde enligt artikel I i och för sig inte synes nödvändig. Som den svenska lagstiftningen är konstruerad torde den därtill väl täcka praktiskt taget alla förekommande slag av skiljedomar. Skiljedom som meddelats utomlands regleras i LUSK. Äger skiljemannaförfarandet rum i Sverige, är SML tillämplig och meddelas skiljedomen i Sverige hänförs den under bestämmelser i SML och 46 § UL. I fråga om en kategori kan emellertid enligt de sakkunniga tvekan råda, om skiljedomen skall anses som svensk eller utländsk, nämligen skiljedomar som meddelats i Sverige efter det att skiljemannaförfarande ägt rum utomlands. Efter ordalydelsen i 5 § LUSK kan denna kategori inte betecknas som utländsk. Möjligen kunde sägas att 5 § inte avser att uttömmande ange vilka skiljedomar som är utländska. Det skulle därför vara tänkbart att även skiljedom av nu angivet slag enligt lagen skulle kunna betraktas som utländsk. Behov av att kunna använda detta förfaringsätt vid meddelandet av skiljedom har uppgivits föreligga i den praktiska tillämpningen. Tvacksamhet bör i så fall inte råda om möjligheten att få skiljedomen verkställd i Sverige. Oavsett vad som kan anses som gällande rätt, synes det därför vara av värde att man nu skapar klarhet i detta sammanhang. Med hänsyn till att själva skiljemannaförfarandet i det diskuterade fallet förutsätts äga rum utomlands synes rimligt att betrakta skiljedomen som utländsk. Anmärkas bör att vi därmed får en typ av skiljedomar som hänförs till den andra kategorin i artikel I första stycket New Yorkkonventionen.

I enlighet med det anförda föreslår de sakkunniga att den nuvarande bestämmelsen i 5 § behålls. Förslaget innebär att det alltjämt skall föreskrivas att skiljedom skall anses som utländsk, om den har meddelats på utländsk ort. Som tillägg föreslås emellertid en föreskrift att detsamma gäller, om skiljedomen meddelats här i riket efter skiljemannaförfarande som ägt rum på utländsk ort.

Remissyttrandena. Vid remissbehandlingen instämmer *Svea hovrätt* i att en skiljedom som efter förfarande på utländsk ort senare underskrivs i Sverige lämpligen bör behandlas såsom utländsk. Hovrätten ifrågasätter emellertid om detta inte kan uppnås på bättre sätt än de sakkunniga föreslagit. Det naturliga synes vara att anse skiljedomen meddelad i anslutning till förfarandet, dvs. i det land där förfarandet ägt rum. Det förtydligande på denna punkt som möjligen skulle vara erforderligt, kunde alltså få det innehållet att skiljedomen anses meddelad på ort som bestämts för förfarandet. Hovrätten förordar emellertid att paragrafen lämnas oförändrad. *Delegationen* vitsordar att det föreligger ett praktiskt behov av ett tillvägagångssätt där skiljedomen meddelas efter det att skiljemännen lämnat platsen för förfarandet. Detta behöver emellertid inte föranleda någon ny bestämning av begreppet utländsk skiljedom. De sakkunnigas uppfattning synes ba-

serad på en väl snäv tolkning av ordet "meddela". En skiljedom skulle inte kunna anses "meddelad" i utlandet därför att den avfattats i Sverige. En så snäv tolkning är dock inte nödvändig. Ett klagörande kan begränsas till ett stadgande att skiljedom skall anses meddelad på den ort där förfarandet har ägt rum. Bestämmelser av detta innehåll återfinns bl.a. i Internationella Handelskammarens skiljedomsreglemente (Art. 27) samt i de s. k. Neuchâtel Rules (Art. 3). För att även täcka in det fall att förfarandet ägt rum på flera orter kan tillfogas att skiljedom anses meddelad på den ort där förfarandet inleddes. Enligt delegationens mening bör alltså andra punkten i den föreslagna lydelsen utgå och ersättas med ett stadgande, i vilket "meddela" definieras. Denna definition bör utformas på grundval av bestämmelsen i de angivna skiljedomsreglerna, ev. med tillägg enligt vad nyss föreslagits.

Departementschefen. För egen del anser jag det naturligt att betrakta utländsk skiljedom som meddelad där förfarandet har ägt rum. De i delegationens yttrande nämnda artiklarna bygger på detta betraktelsesätt som också torde vara allmänt vedertaget. Skulle förfarandet någon gång ha ägt rum på flera orter torde frågan vari domen skall anses meddelad få avgöras med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet. Någon uttrycklig regel som tar sikte på fall när skiljedomen har meddelats i annan stat än den där förfarandet har ägt rum synes sålunda inte behövlig. På grund härav bör någon ändring i 5 § inte vidtas.

6 §

Departementschefen. Enligt 6 § skall utländsk skiljedom gälla här i riket under de förbehåll som anges i efterföljande paragrafer. Med att domen skall gälla avses dels att den skall erkännas, dvs. innefatta en bindande reglering av parternas mellanhavande och utgöra rättegångshinder och dels att den skall vara verkställbar. Paragrafen bygger på artikel 1 i Genèvekonventionen. Denna artikel motsvaras av artikel III i New Yorkkonventionen. Såvitt nu är i fråga föreligger saklig överensstämmelse mellan konventionerna. De sakkunniga och remissinstanserna är ense om att någon ändring i 6 § inte är påkallad. Jag är av samma uppfattning.

7 §

Inledning. Denna paragraf anger i första stycket under åtta punkter undantag från huvudregeln i 6 § att utländsk skiljedom gäller här i riket. Undantagen har grupperats så att de fyra första punkterna tar sikte på att skiljedom skall vara giltig i det land där den har tillkommit och de fyra återstående anger fall när skiljedomen inte är godtagbar enligt svenska rättsgrundsatser. Enligt de fyra första punkterna gäller skiljedomen inte, om skiljeavtalet är ogiltigt enligt den

främmande lag som därå äger tillämpning (punkt 1), om skiljedomen blivit undanrörd i den stat där den meddelats (punkt 2), om någon omständighet eljest är för handen på grund varav skiljedomen är utan verkan i den staten (punkt 3) eller om i nämnda stat rättegång pågår om skiljedomens giltighet eller tid som kan vara stadgad för dess överklagande ännu inte gått till ända (punkt 4). Enligt återstående punkter gäller skiljedomen inte, om den innefattar prövning av fråga som enligt svensk lag ej får hänskjutas till skiljemän (punkt 5), om den part mot vilken den åberopas inte haft erforderlig tillgång att utföra sin talan (punkt 6), om den fråga skiljemännen prövat blivit avgjord genom domstols eller överexekutors beslut, som meddelats efter skiljeavtalets ingående (punkt 7), eller om beträffande förfarandet eller skiljedomen föreligger omständighet som medför att skiljedomens tillämpande skulle strida mot goda seder (punkt 8).

I paragrafens andra stycke anges att omständighet som avses under punkterna 3 eller 6 inte skall utgöra hinder för erkännande, om inte sådan omständighet åberopas av den mot vilken skiljedomen görs gällande.

Bestämmelserna i 7 § ansluter i huvudsak till artiklarna 1—3 i Genèvekonventionen, där de omständigheter anges som kan berättiga till vägran att godta utländsk skiljedom. Bestämmelserna följer emellertid inte konventionens systematik och vissa villkor enligt konventionen för erkännande och verkställighet har inte tagits med. Konventionen anger först de förutsättningar som måste föreligga, om erkännande eller verkställighet skall kunna komma i fråga (artikel 1). Därefter anges vad som kan föranleda att skiljedom inte skall godtas. I sak innebär konventionen i motsats till lagen att vissa av de omständigheter som avses i lagens 7 § första stycket punkterna 3 och 6 kan beaktas ex officio (artiklarna 2 och 3).

I New Yorkkonventionen finns motsvarande bestämmelser i artikel V. Den nya regleringen syftar till att ytterligare underlätta erkännande och verkställighet av internationella skiljedomar. Beträffande systematiken har man i artikel V valt den metoden att man i artikelns första stycke fastslår att erkännande och verkställighet av skiljedom får vägras endast om den part mot vilken skiljedomen åberopas visar att någon av vissa särskilt angivna omständigheter föreligger. Enligt andra stycket får erkännande och verkställighet dessutom vägras i vissa andra fall. I sistnämnda fall får vederbörande myndighet pröva spörsmålet ex officio.

De sakkunniga. I förhållande till 7 § LUSK innebär artikel V i New Yorkkonventionen att det i flera avseenden är lättare att utverka erkännande och verkställighet av skiljedom. På några punkter synes artikel V inte leda till någon saklig ändring i förhållande till 7 § men ge ett visst mått av precisering.

Reglerna i artikel V bör enligt de sakkunniga kunna accepteras i den mån de innebär samma eller en mera liberal behandling av utländska skiljedomar i förhållande till gällande ordning. I detta sammanhang måste också Genèvekonventionen alltjämt beaktas. Detta sammanhänger med övergångsbestämmelsen i artikel XIV i New Yorkkonventionen. Den innebär att Sverige även efter att ha ratificerat konventionen fortfarande är bundet av Genèvekonventionen i förhållande till vissa stater. Om någon regel i artikel V skulle innebära en skärpning i berörda hänseende i förhållande till Genèvekonventionen, bör den därför inte godtas.

Konventionsförpliktelsen enligt artikel V går ut på att man inte får tillämpa andra grunder för vägran att erkänna och verkställa utländsk skiljedom än dem som nämns i denna artikel. Någon skyldighet att tillämpa alla uppräknade grunder föreligger däremot inte.

I detta sammanhang berör de sakkunniga en del av regleringen under artikel V första stycket e). Under denna punkt nämns som grund för vägran bl. a. att skiljedomens undanröjts eller att dess verkställighet uppskjutits i det land enligt vars lag den har meddelats. Någon uttrycklig motsvarighet härtill finns inte i LUSK eller i Genèvekonventionen. Som förut har nämnts skiljer man i en del stater mellan "utländsk" och "inländsk" skiljedom efter andra kriterier än som tillämpas inom vårt rättssystem. Av intresse i detta sammanhang är att vissa stater accepterar skiljedom, helt tillkommen utanför den egna staten, som "inländsk", om domen meddelats enligt statens lag. I överensstämmelse härmed anser sig myndighet i sådan stat också ha jurisdiktion i frågor om giltighet och undanröjande av skiljedomens. Konventionsbestämmelsen åsyftar fall då myndighet har beslutat om undanröjande eller uppskov med verkställighet. Det synes föga tilltalande, om part som lyckats utverka sådant beslut skulle behöva finna sig i att skiljedomens verkställs här i landet. Mot denna bakgrund bör beslut om undanröjande eller uppskov med verkställighet i land, enligt vars regler skiljedomens tillkommit, också respekteras. Ett sådant betraktelsesätt måste anses stå i överensstämmelse med bestämmelserna i nuvarande 7 § första stycket punkterna 3 eller 8 LUSK och motsvarande artiklar i Genèvekonventionen. Enligt denna tolkning innebär berörda grunder under punkten e) för vägran att erkänna eller verkställa skiljedom ingen skärpning i förhållande till gällande ordning.

De sakkunniga förordar att 7 § ändras så att den i sak ansluter till artikel V i New Yorkkonventionen. Vid utformningen av den nya 7 § synes lämpligt att viss anpassning sker till systematiken i artikel V. I ett nytt första stycke bör sålunda tas upp de grunder för vägran beträffande vilka bevisbördan åligger den mot vilken skiljedomens åberopas. Övriga grunder bör föras in i ett nytt andra stycke. I den mån bestämmelserna i artikel V innebär en precisering i förhållande till

gällande ordning bör preciseringen återspeglas i 7 §, även om någon ändring i sak inte åsyftas. I det nya första stycket synes de olika grunderna för vägran att godta utländsk skiljedom böra uppräknas allteftersom de hänför sig till skiljeavtalet, skiljemannaförfarandet och skiljedomen.

Enligt den föreslagna nya 7 § första stycket gäller utländsk skiljedom inte här i riket, om den mot vilken skiljedomen åberopas visar att någon av de omständigheter föreligger som anges under punkterna 1—5. I *punkt 1* nämns att part när skiljeavtalet träffades saknade rätts-handlingsförmåga eller att skiljeavtalet är ogiltigt enligt den lag som äger tillämpning. Punkten motsvarar i sak New Yorkkonventionens artikel V första stycket a) och ersätter nuvarande punkt 1. *Punkt 2* anger att skiljenämndens sammansättning eller skiljemannaförfarandet strider mot vad parterna avtalat eller, om avtal saknas härom, mot lagen i den stat där förfarandet ägt rum. Punkten motsvarar artikel V första stycket d) och torde i gällande lag i huvudsak täckas av punkt 3. I den nya *punkt 3* sägs att den part mot vilken skiljedomen åberopas inte i vederbörlig ordning underrättats om tillsättandet av skiljeman eller om skiljemannaförfarandet eller av annan orsak inte varit i stånd att utföra sin talan. Detta fall motsvarar artikel V första stycket b) i konventionen och punkt 6 i gällande lag. I den nya *punkt 4* nämns att skiljemännen överskridit sitt uppdrag. Punkten tar sikte på det fall som avses i artikel V första stycket c). Någon uttrycklig motsvarighet till vad som sägs i konventionsbestämmelsen om möjlighet till partiellt erkännande har inte tagits upp i förslaget. Sådan möjlighet torde föreligga utan uttrycklig föreskrift. Fall som avses i den nya fjärde punkten torde f. n. täckas av nuvarande punkt 3. Som *punkt 5* har tagits upp den omständigheten att skiljedomen ännu inte blivit bindande eller att den undanröjts eller dess verkställighet uppskjutits av behörig myndighet i den stat i vilken den meddelats eller enligt vars lag den meddelats. Detta fall motsvarar helt artikel V första stycket e). Det täcks f. n. i huvudsak av punkterna 2 och 3.

I det nya andra stycket föreskrivs att utländsk skiljedom inte heller gäller, om skiljedomen innefattar prövning av fråga som enligt svensk lag ej får avgöras av skiljemän (punkt 1) eller om skiljedomens tillämpning skulle vara uppenbart oförenlig med grunderna för rättsordningen här i riket (punkt 2). I sak ansluter dessa bestämmelser helt till New Yorkkonventionen. Punkt 1 har f. n. motsvarighet i punkt 5 och punkten 2 täcker samma fall som f. n. anges i punkterna 7 och 8. Någon ändring i sak i förhållande till vad som gäller är inte avsedd.

Remissyttrandena. Svea hovrätt uttalar att de föreslagna ändringarna är avsevärt mera omfattande än som betingas av en svensk konventionsanslutning. Hovrätten godtar emellertid i huvudsak vad som har föreslagits. Beträffande de föreslagna punkterna 2 och 4 anför hovrätten

dock betänkligheter och förordar andra lösningar. I fråga om den redaktionella utformningen uttalar hovrätten att konventionens artikel V så långt som möjligt bör införlivas med 7 §. Hovrätten förordar från denna utgångspunkt vissa jämkningar i förslaget. Vad hovrätten i huvudsak har anfört redovisas i det följande i anslutning till de olika punkterna i den föreslagna 7 §. *Delegationen* anser att vissa fördelar kan vinnas genom att anknyta den nya 7 § till artikel V eftersom därigenom enhetlighet med lagstiftningen i andra länder kan vinnas. *Delegationen* framhåller vidare att förslaget i vissa avseenden innebär vidgade möjligheter att hindra verkställighet av utländsk skiljedom. Enligt delegationens mening kan dock den föreslagna utformningen i stort godtas. *Delegationen* framför också anmärkningar i fråga om vissa detaljer.

I fråga om det föreslagna första stycket *punkt 1* anser *hovrätten* att närmare anknytning bör ske till artikel V första stycket a). Anvisningarna om tillämplig lag bör enligt hovrättens mening tas in i denna punkt och inte som de sakkunniga föreslagit i 2 §. *Delegationen* framhåller att rättshandlingsförmåga inte är en adekvat översättning av motsvarande uttryck i konventionen.

Beträffande första stycket *punkt 2*, som innebär att invändning får göras att skiljenämndens sammansättning eller förfarandet stått i strid med vad parterna överenskommit eller med tillämplig lag, anser sig *hovrätten* inte kunna instämma i de sakkunnigas uttalande att denna punkt skulle täckas av nuvarande punkt 3. Samma ståndpunkt intar *hovrätten* beträffande den föreslagna *punkt 4* som rör det fallet att skiljemännen överskridit sitt uppdrag. Den nuvarande lagstiftningen är enligt *hovrätten* grundad på den uppfattningen att klandergrunder skall prövas efter klander i det land där skiljedomen meddelats. Invändning om brister i förfarandet skall, vad gäller en svensk skiljedom, göras gällande genom klander inom viss tid (21 § 3 och 4 SML). Detsamma måste antas gälla beträffande utländska skiljedomar som skall verkställas i Sverige. Anställs inte i tid sådan klandertalan i det land där skiljedomen meddelats eller förlorar tappande part sådan klandertalan, står skiljedomen fast och man kan inte sedan i det svenska verkställighetsförfarandet framföra en sådan invändning. Endast i den mån klandertalan inom viss tid inte är känd i det land där den utländska skiljedomen meddelats utan part utan tidsbegränsning kan göra gällande att skiljedomen är utan verkan torde invändningen även kunna framföras i det svenska verkställighetsförfarandet. Det synes främst vara sådant fall som avses med punkt 3 i nu gällande lag. *Hovrätten* finner det för sin del tveksamt huruvida den nuvarande ordningen, att tappande part i första hand är hänvisad till klandertalan i det land där skiljedomen meddelats, verkligen bör överges och det svenska verkställighetsförfarandet öppnas för invändningar av detta slag. Att skilje-

männen överskridit sitt uppdrag är nämligen en icke ovanlig invändning. Redan under skiljeförfarandet kan det gång efter annan inträffa att skiljemännen måste ta ställning till invändningar av detta slag. Genom den ordning de sakkunniga föreslår ökas onekligen möjligheterna högst betydligt i förhållande till gällande ordning att förhåla verkställighet av ett avgörande genom att ånyo ta upp sådana invändningar utan någon tidsbegränsning. Å andra sidan får också beaktas att hänvisning att föra klandertalan i en främmande stat kan framstå som ett otillräckligt rättsmedel i det fall klanderförfarandet i den staten inte fyller de anspråk man från rättssäkerhetssynpunkt kan ställa. Hovrätten är närmast benägen att förorda att nuvarande ordning behålls. I vart fall synes utformningen av den nya lagstiftningen på de två ifrågavarande punkterna böra övervägas ytterligare. *Delegationen* framhåller också att förslaget innebär vidgade möjligheter att hindra verkställighet men uttalar, som redan har nämnts, att förslaget i stort kan godtas. Beträffande punkt 4 påpekar delegationen att någon motsvarighet till vad som sägs i konventionen om möjlighet till partiellt erkännande inte har medtagits i lagtexten. Enligt de sakkunniga torde en sådan möjlighet föreligga utan uttrycklig föreskrift. I avsaknad av uttryckliga regler i detta hänseende för skiljedomars vidkommande är det enligt delegationens mening inte givet att partiellt erkännande kan ske enligt svensk rätt. Delegationen vill därför föreslå att lagtexten här anknyts till konventionsbestämmelserna om partiellt erkännande.

Den föreslagna *punkt 3* innebär enligt paragrafens ordalydelse bl. a. att skiljedomen inte gäller om den mot vilken skiljedomen åberopas visar att han inte i vederbörlig ordning underrättats om tillsättandet av skiljeman eller om skiljemannaförfarandet. I anslutning till denna punkt framhåller *lagberedningen* att det av lätt insedda skäl inte är brukligt att part skall visa att motpart eller annan *inte* fullgjort en underrättelseplikt e. l. Hur bevisbördan i förevarande fall skall fullgöras är höljt i dunkel. Det kunde måhända vara värdefullt med åtminstone någon anvisning om vad man skäligen kan fordra. Om t. ex. i skiljedomen ingenting förekommer om att parten underrättats, måste det väl rimligen anses att denne primärt fullgjort sin bevisbörd. Finns anteckning i skiljedomen om att part underrättats, blir den kanske som regel tillfyllest för att invändningen skall lämnas utan avseende. Att godta skiljedomen, om berättigat tvivel råder huruvida part verkligen nåtts av underrättelse, synes emellertid stötande. Om konventionen ratificeras, torde det ej vara möjligt att komma ifrån oegentligheten, och denna bör nog inte hindra ratifikation.

I fråga om *punkt 5* i förslaget såvitt den behandlar det fallet att skiljedomen undanröjts eller att dess verkställighet uppskjutits i det land enligt vars lag den har meddelats anser sig *Svea hovrätt* inte kunna godta de sakkunnigas uppfattning att bestämmelsen inte innebär

någon skärpning av förutsättningarna för verkställighet enligt gällande ordning. Enligt hovrätten är det svårt att se hur en utländsk skiljedom skulle kunna sägas vara utan verkan i det land där den meddelats (nuvarande punkt 3) därför att den står i strid med lagen i ett annat land enligt vars regler den tillkommit. Hovrätten är emellertid beredd att godta den föreslagna ändringen.

Beträffande ordre publicregeln i 7 § *andra stycket punkt 2* vänder sig *Svea hovrätt* mot de sakkunnigas uttalande att den nya punkten täcker bl. a. samma fall som f. n. anges i punkten 7, nämligen att den fråga skiljemännen prövat blivit här i riket avgjord genom domstols eller överexekutors efter skiljeavtalets ingående meddelade beslut. Hovrätten förordar emellertid inte att nuvarande punkt 7 behålls eller att annat liknande stadgande införs utan anser att lösningen av dylika konfliktsituationer bör överlämnas till rättstillämpningen.

Departementschefen. Bestämmelserna i 7 § LUSK i dess nuvarande lydelse grundar sig i huvudsak på föreskrifterna i artiklarna 1—3 i Genèvekonventionen. Lagens bestämmelser innebär dock att det i vissa avseenden är lättare att utverka erkännande och verkställighet än vad konventionen kräver. Artiklarna 1—3 motsvaras i New Yorkkonventionen av artikel V. Regleringen enligt New Yorkkonventionen ger som förut har berörts större möjligheter än Genèvekonventionens föreskrifter att få till stånd verkställighet. De sakkunniga har förordat att 7 § ändras så att den i sak och i fråga om systematiken ansluter till artikel V. Förslaget har i huvudsak godtagits vid remissbehandlingen. I Svea hovrätts yttrande framhålls emellertid att punkterna 2 och 4 i det föreslagna första stycket innebär en skärpning av förutsättningarna för verkställighet jämfört med nuvarande 7 §. Hovrätten förordar därför att nuvarande ordning såvitt gäller dessa punkter behålls i sak. I fråga om andra delar av förslaget har vissa detaljanmärkningar framställts.

För min del anser jag som tidigare har nämnts, att som en allmän riktlinje bör gälla att någon skärpning av förutsättningarna för erkännande och verkställighet inte bör ske. Från denna utgångspunkt förordar jag viss jämkning i de sakkunnigas förslag. Jag återkommer till detta i det följande. I övrigt anser jag att förslaget i huvudsak bör godtas. I första stycket bör sålunda anges de grunder för att inte godta skiljedom beträffande vilka bevisbördan åligger den mot vilken skiljedomen åberopas, och övriga grunder bör tas upp i ett nytt andra stycke. För att närmare överensstämmelse med systematiken i konventionen skall vinnas bör viss omplacering av de olika punkterna i första stycket ske.

Beträffande första stycket första punkten i de sakkunnigas förslag förordar jag i överensstämmelse med vad som anförts under remissbehandlingen att orden "saknade rättshandlingsförmåga" byts ut mot "saknade behörighet att ingå sådant avtal eller icke var behörigen företräd". I enlighet med vad jag har anført i anslutning till 2 § föreslår

jag vidare att bestämmelserna i övrigt i artikel V första stycket a) tas in i denna punkt. Med anledning av ett påpekande av lagberedningen vill jag framhålla att avfattningen av bestämmelsen givetvis inte hindrar att skiljeavtal som i vederbörlig ordning ratihabcrats måste anses giltigt.

Som punkt 2 i första stycket bör de sakkunnigas förslag till punkt 3 i samma stycke tas upp. Vissa redaktionella jämkningar synes därvid lämpliga. Kravet på bevisning om att underrättelse inte har skett kan självfallet inte ställas särskilt högt. Som lagberedningen anfört måste den mot vilken skiljedomen åberopas anses ha primärt fullgjort sin bevisbörda, om i skiljedomen ingenting förekommer om att han har erhållit underrättelse.

I punkterna 3 och 4 bör de invändningar behandlas som tagits upp i punkterna 4 respektive 2 i promemoriaförslaget, nämligen att skiljemännen överskridit sitt uppdrag och att felaktigheter förekommit vid tillsättandet av skiljemännen eller vid skiljemannaförfarandet. De sakkunniga har här helt följt New Yorkkonventionens reglering i sak. Som har framhållits vid remissbehandlingen torde denna lösning innebära att möjligheterna till invändningar ökas jämfört med 7 § i dess nuvarande lydelse. Enligt nuvarande ordning torde nämligen utgångspunkten vara att invändningar av detta slag skall prövas i den stat där skiljedomen har meddelats och att skiljedomen står fast om klandertiden har förutsitts. I enlighet med den målsättning jag tidigare har angett bör möjligheterna till invändningar inte ökas. Jag föreslår därför att ytterligare en förutsättning uppställs för att de omständigheter som anges i förevarande punkter skall leda till att skiljedomen inte gäller. Denna förutsättning är att skiljedomen på grund av sådan omständighet är utan verkan i den stat där den meddelats eller enligt vars lag den meddelats.

Vid remissbehandlingen har beträffande det fallet att skiljemännen överskridit sitt uppdrag framhållits att någon motsvarighet till vad som sägs i New Yorkkonventionen om partiellt godkännande inte tagits upp i lagtexten. Förslag har väckts om att lagtexten i detta hänseende anknyts till konventionstexten. I enlighet med vad som anges i konventionen bör partiellt godkännande kunna komma i fråga om skiljedomen i den del den omfattas av skiljeavtalet kan särskiljas från skiljedomen i övrigt. Med den avfattning av punkterna 3 och 4 som jag föreslår synes någon särskild föreskrift om partiellt godkännande inte behövas.

Även om första stycket punkt 5 i promemoriaförslaget i vissa situationer skulle kunna anses utgöra någon skärpning i förhållande till vad som nu gäller anser jag av de skäl som de sakkunniga har anfört att förslaget i denna del bör godtas.

I fråga om andra stycket anser jag att de sakkunnigas förslag bör godtas. En direkt motsvarighet till den nuvarande punkten 7 kommer därigenom att saknas. Som påpekats vid remissbehandlingen torde ordre

publicregeln inte alltid kunna åberopas vid konflikt mellan en svensk dom och en utländsk skiljedom. Som exempel kan nämnas det fallet att den svenska domen är en tredskodom i ett mål där skiljeavtalet inte har företetts. För vissa situationer innebär det nya andra stycket alltså att möjligheterna att vägra godta skiljedom beskurits.

8 §

Inledning. I paragrafen ges f. n. regler om hur den skall förfara som vill utverka verkställighet av utländsk skiljedom. Enligt första stycket skall ansökan om verkställighet göras hos Svea hovrätt. I andra stycket föreskrivs att vid ansökningen skall fogas skiljedomen i huvudskrift eller behörigen styrkt avskrift. Är i den stat där skiljedomen givits tid föreskriven för dess överklagande, skall sökanden enligt tredje stycket också ge in bevis av behörig utländsk myndighet att klagan under föreskriven tid inte har ägt rum.

Det kan anmärkas att paragrafen torde vara avsedd att uttömmande ange vilka handlingar som sökanden skall förete. Enligt motiven står det dock hovrätten fritt att vid behov förelägga sökanden att prestera översättning av handling som är avfattad på främmande språk. Någon föreskrift om detta ansågs inte nödvändig (prop. 1929: 227 s. 31).

Nuvarande 8 § utgår från de regler som finns i artikel 4 i Genèvekonventionen. Sökandens prestationsskyldighet enligt paragrafen är emellertid mindre omfattande.

De sakkunniga. New Yorkkonventionen anger i artikel IV vilka handlingar den som söker verkställighet skall förete. Reglerna där innebär en betydelsefull ändring i förhållande till artikel 4 i Genèvekonventionen. I artikel IV anges bara skiljedomen och skiljeavtalet i original eller avskrift och översättning. Handlingarna skall vara bestyrkta i viss ordning. Innebörden torde vara att sökanden inte kan åläggas förete andra handlingar.

Tillräckliga skäl att i 8 § införa skyldighet för sökanden att förete skiljeavtalet eller att kräva någon form av legalisering av skiljedomen synes inte föreligga. I övrigt bör 8 § utformas så att den återger föreskrifterna i artikel IV. Med denna utgångspunkt saknas skäl att ändra paragrafens första och andra stycken. Första stycket bör emellertid anpassas till nu gällande språkbruk. I andra stycket bör, i likhet med vad som har skett i nyare lagar om verkställighet av utländsk dom, tas in en föreskrift om skyldighet att förete styrkt översättning till svenska språket. I enlighet med vad som gäller på andra områden får dock förutsättas att handling som är skriven på danska eller norska får godtas. Detta synes inte kräva uttryckligt omnämnande (jfr prop. 1965: 139 s. 24). Tredje stycket bör upphävas.

Remissyttrandena. Förslaget har i allmänhet lämnats utan erinran av remissinstanserna. Lagberedningen påpekar emellertid att 8 § endast

ålägger sökanden att inge skiljedomen i huvudskrift eller avskrift medan artikel IV i konventionen ålägger sökanden att också inge skiljeavtalet i huvudskrift eller avskrift. Med hänsyn till den omkastade bevisbördan synes enligt beredningen befogat att ålägga sökanden skyldighet att inge även skiljeavtalet. *EON* tar upp frågan om översättning av handlingar och uttalar därvid att erfarenheten har visat, att det från rättssäkerhetssynpunkt måste uppställas ett ovillkorligt krav på översättning av exekutionsurkund och övriga handlingar — således även danska och norska — som skall handläggas av utmätningsman.

Departementschefen. Visserligen kan skäl anföras för att i paragrafen ge en föreskrift om skyldighet att i verkställighetsärende förete skiljeavtal. För vissa fall syncs emellertid inte lämpligt att upprätthålla ett sådant krav. Enligt vissa rättsordningar godtas i princip muntligt skiljeavtal. Är en sådan rättsordning tillämplig på skiljeavtalet kan det inträffa att kravet inte kan uppfyllas. Jag förordar sålunda att de sakkunnigas förslag godtas. Självfallet hindrar inte den föreslagna bestämmelsen att den som åberopar skiljeavtal vid bestridande får visa att ett skiljeavtal verkligen träffats. Anledning att ställa krav på översättning av danska och norska handlingar föreligger inte.

9 §

Inledning. I paragrafen ges regler om handläggningen av ansökan om verkställighet. Enligt paragrafens första stycke får ansökan om verkställighet inte bifallas utan att motparten haft tillfälle att yttra sig. Finner hovrätten anledning inte förekomma till antagande att hinder som anges i 7 § möter för verkställigheten, skall hovrätten enligt paragrafens andra stycke förordna om verkställighet. I sådant fall skall domen verkställas som domstols laga kraftägande dom, om inte högsta domstolen efter klagan över hovrättens beslut bestämmer annat.

Paragrafen saknar motsvarighet i Genèvekonventionen. Den står emellertid i överensstämmelse med det grundläggande åtagandet enligt artikel 1 att under vissa betingelser erkänna och verkställa skiljedom i enlighet med de processuella reglerna i det område där skiljedomen åberopas. New Yorkkonventionen överensstämmer i detta hänseende med Genèvekonventionen. Den grundläggande bestämmelsen finns i artikel III.

De sakkunniga. Beträffande paragrafens första stycke saknas anledning att föreslå någon saklig ändring. Nuvarande lydelse av andra stycket synes enligt motiven ha valts för att klargöra att det inte åligger hovrätten att skaffa sig fullständig visshet rörande frånvaron av varje tänkbart hinder enligt 7 § (jfr prop. 1929: 227 s. 31). Med den ändrade lydelse av 7 § som nu föreslås föreligger inte längre något behov av att i 9 § andra stycket närmare ange förutsättningarna för bifall till ansökan om verkställighet. Bestämmelsen i 9 § andra stycket

bör därför ändras så till vida att det nu angivna villkoret för beslut om verkställighet får utgå.

I samband med översynen av denna paragraf finns anledning att uppmärksamma artikel VI i New Yorkkonventionen. Artikeln avser, som tidigare har nämnts, det fall att part hos myndighet i skiljedomslandet eller i det land enligt vars lag skiljedomen tillkommit har yrkat att skiljedomen skall undanröjas eller tills vidare inhiberas. Regeln innebär att den myndighet hos vilken skiljedomen åberopas i ett sådant fall har en diskretionär möjlighet att uppskjuta verkställigheten och på yrkande av den som begärt verkställighet ålägga motparten att ställa skälig säkerhet. Regeln, som f. n. saknar motsvarighet i LUSK, har som nämnts till syfte bl. a. att skydda den som åberopar skiljedom mot obefogade invändningar vars syfte är att fördröja ett beslut om verkställighet.

Hinder torde ej föreligga från svensk synpunkt mot att godta regeln i artikel VI. Den torde kräva att en motsvarande bestämmelse införs i LUSK. Den nya bestämmelsen synes lämpligen kunna tas in i 9 § som ett andra stycke. Det nuvarande andra stycket torde med den jämkning som har berörts i det föregående få utgöra ett nytt tredje stycke.

Remissyttrandena. De föreslagna bestämmelserna har genomgående lämnats utan erinran. *Lagberedningen* har emellertid beträffande det föreslagna andra stycket framhållit att det bör klargöras vad som händer om sökandens motpart trots föreläggande inte ställer säkerhet. Förmodligen skall då verkställigheten äga rum.

Departementschefen. Med anledning av lagberedningens påpekande har ett förtydligande tillägg gjorts till promemorieförslaget. I övrigt har detta lagts till grund för departementsförslaget.

10 §

Departementschefen. I paragrafen regleras det fall att skiljemännen har meddelat deldom, dvs. inte samtidigt avgjort alla frågor som hänskjutits till dem. Har flera yrkanden framställts i den sak skiljedomen avser och innefattar skiljedomen inte prövning av dem alla, kan hovrätten, när det är skäl till det, förelägga sökanden att ställa säkerhet för återgåldande av belopp, som kan komma att frångå honom på grund av senare beslut av skiljemännen. Förmår sökanden inte att ställa avfordrad säkerhet, som godkänns av hovrätten, skall ansökningen avslås. Bestämmelsen, som tillkom efter hemställan av lagrådet (prop. 1929: 227 s. 36 f), motsvarar en liknande bestämmelse i Genèvekonventionen artikel 2 andra stycket. I New Yorkkonventionen däremot finns ingen sådan regel.

Enligt de sakkunniga föreligger inte något hinder av att behålla 10 §. Enligt artikel III i New Yorkkonventionen är ju fördragslutande stat berättigad att tillämpa sina egna procedurregler. Endast den inskränk-

ningen gäller att dessa regler inte får innebära att väsentligt strängare villkor eller avsevärt högre avgifter åläggs än vad som gäller för inländska skiljedomar. 10 § kan inte anses komma i konflikt med artikel III (jfr 19 och 21 §§ SML). På grund härav och då skäl föreligger att behålla det skydd som 10 § innehåller för den mot vilken deldomen meddelats föreslår de sakkunniga ingen ändring i paragrafen.

Remissinstanserna har inte haft någon erinran mot vad de sakkunniga har anfört. Även jag ansluter mig till de sakkunnigas mening att någon ändring i 10 § inte är behövlig.

5.3 Förslaget till lag om ändring i skiljemannalagen (1929: 145)

Departementschefen. Som har nämnts i anslutning till 4 § LUSK föreslås ändring även i 4 § SML. Beträffande skälet till ändringen får jag hänvisa till vad jag har anfört i anslutning till förstnämnda paragraf.

5.4 Ikraftträdande

Departementschefen. New Yorkkonventionen träder för Sveriges del i kraft på nittionde dagen efter det att det svenska ratifikationsinstrumentet deponerats. För att få en lämplig samordning med ikraftträdandet av konventionen bör Kungl. Maj:t ges befogenhet att förordna om ikraftträdande av lagändringarna.

6 Hemställan

I enlighet med det anförda har inom justitiedepartementet upprättats förslag till

1) lag om ändring i lagen (1929: 147) om utländska skiljeavtal och skiljedomar,

2) lag om ändring i skiljemannalagen (1929: 145).

Förslagen torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som bilaga 5.

Jag hemställer, att lagrådets yttrande över lagförslagen inhämtas genom utdrag av protokollet.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

*Bilaga 1***Protokoll angående skiljedoms klausuler. Genève den 24 september 1923¹**

1. En var av de fördragsslutande staterna erkänner såsom giltiga, så vitt rörer parter som äro underkastade jurisdiktion i olika stater bland de fördragsslutande, avtal om viss tvists avgörande genom skiljedom och av en skiljedoms klausul i kontrakt, varigenom kontrahenterna förbinda sig att, i ämnen som äro av kommersiell natur eller eljest kunna göras till föremål för skiljedom, låta de i anledning av kontraktet uppkommande tvister helt eller delvis hänskjutas till skiljedom, även i det fall att skiljemannaförfarandet är avsett att äga rum i annat land än det, vars jurisdiktion den ena eller andra kontrahenten är underkastad.

Varje fördragsslutande stat förbehåller sig frihet att inskränka förenämnda förpliktelser till avtal som enligt statens egen lagstiftning betraktas såsom kommersiella. Fördragsslutande stat som begagnar sig av denna möjlighet skall därom lämna meddelande till Nationernas förbunds generalsekreterare, i ändamål av de övriga fördragsslutande staternas underrättande.

2. Skiljedomsförfarandet, däri inbegripet skiljenämndens konstituerande, regleras av parterna och av lagstiftningen i det land, inom vars område förfarandet äger rum.

De fördragsslutande staterna förbinda sig att underlätta de processuella åtgärder, som skola äga rum inom deras områden, i enlighet med de bestämmelser deras lagstiftning innehåller angående skiljemannaförfarandet.

3. Varje fördragsslutande stat förbinder sig att genom sina myndigheter låta de i enlighet med föregående artiklar inom dess eget område meddelade skiljedomarna verkställas i överensstämmelse med föreskrifterna i statens egen lagstiftning.

4. När vid domstol i någon av de fördragsslutande staterna anhängiggöres tvist rörande ett kontrakt mellan personer som avses i första artikeln, och tvisten inrymmes under ett skiljeavtal eller en skiljedoms klausul som i kraft av sagda artikel äger giltighet, skall domstolen, där någondera parten sådant äskar, hänvisa parterna till skiljemannaförfarande.

Sådan hänvisning inverkar ej å domstolens behörighet i händelse skiljeavtalet eller skiljedoms klausulen eller skiljemannaförfarandet skulle förfalla eller bliva utan verkan.

5. Förevarande protokoll, vilket skall för alla stater stå öppet för undertecknande, skall ratificeras. Ratifikationerna skola snarast möjligt deponeras hos Nationernas förbunds generalsekreterare, vilken skall om sådan deposition underrätta alla signatärmakterna.

6. Förevarande protokoll skall träda i kraft så snart två ratifikationer deponerats. Därefter skall det träda i kraft för varje fördragsslu-

¹ Texten är hämtad ur SÖ 1929: 27, jfr prop. 1929: 227.

tande stat en månad efter generalsekreterarens meddelande om denna stats deposition.¹

7. Förenämnda protokoll kan av varje fördragsslutande stat uppsägas med ett års uppsägningstid. Uppsägning skall ske genom notifikation till Nationernas förbunds generalsekreterare. Denne har att omedelbart tillställa alla andra signatärmakter avskrift av notifikationen, med angivande av dagen för mottagandet. Uppsägningen skall träda i kraft ett år efter den dag då den notificerades generalsekreteraren. Den gäller endast den notificerande staten.

8. De fördragsslutande staterna äga förklara, att deras antagande av detta protokoll icke omfattar följande områden eller vissa av dessa: kolonier, transatlantiska besittningar eller territorier, protektorat eller territorier, över vilka de utöva mandat.

Dessa stater äga senare för sålunda uteslutet område anmäla särskild anslutning. Dylik anslutning skall snarast möjligt meddelas Nationernas förbunds generalsekreterare, vilken har att därom underrätta samtliga signatärmakter. Anslutningen skall träda i kraft en månad efter det samtliga signatärmakter erhållit underrättelse.

De fördragsslutande staterna äga också uppsäga protokollet för varje särskilt av de här förut angivna områden. Å sådan uppsägning är art. 7 tillämplig.

Styrkt avskrift av detta protokoll skall av generalsekreteraren tillställas samtliga de fördragsslutande staterna.

Som skedde i Genève den 24 september 1923 i ett enda exemplar, vars franska och engelska texter skola äga lika vitsord, och vilket skall förvaras i Nationernas förbunds arkiv.

¹ Generalsekreterarens meddelande ang. den svenska depositionen är daterat den 26 aug. 1929.

Bilaga 2

Konvention angående verkställighet av utländska skiljedomar. Genève den 26 september 1927¹*Artikel 1*

Då på grund av skiljeavtal eller skiljedomsklausul, varom förmäles i det i Genève den 24 september 1923 för undertecknande framlagda protokollet angående skiljedomsklausuler, skiljedom meddelats inom ett till någon av de höga fördragsslutande staterna hörande område, å vilket denna konvention är tillämplig, och mellan personer, som äro underkastade jurisdiktionen i någon av dessa fördragsslutande stater, skall inom varje sådan stats område, skiljedomen erkännas som giltig och kunna bringas till verkställighet i överensstämmelse med de processuella reglerna å det område där skiljedomen åberopas.

För ernående av sådant erkännande eller sådan verkställighet förutsättes vidare:

a) att skiljedomen meddelats på grund av ett skiljeavtal eller en skiljedomsklausul, som äger giltighet enligt den lag, vilken därå är tillämplig;

b) att den tvist skiljedomen avser är sådan, att den enligt lagen i det land där skiljedomen åberopas kan göras till föremål för skiljeavtal;

c) att skiljedomen meddelats av den skiljenämnd, som avses i skiljeavtalet eller skiljedomsklausulen, eller som tillsatts enligt parternas överenskommelse och de rättsregler som äro tillämpliga å skiljemannaförfarandet;

d) att i det land där skiljedomen meddelas den så till vida är definitiv, att återvinning, appell eller kassation (i de länder där sådana rättsmedel ifrågakomma) icke står öppen och ej heller talan om skiljedomens upphävande visas vara anhängiggjord;

e) att skiljedomens erkännande icke strider mot offentlig ordning eller mot de statsrättsliga principer, som gälla i det land där den åberopas.

Artikel 2

Änskönt de i föregående artikel stadgade förutsättningarna äro för handen, skall erkännande och verkställighet av skiljedomen vägras, om domaren finner:

a) att domen blivit upphävd i det land där den meddelats;

b) att den part mot vilken skiljedomen åberopas icke haft kännedom om skiljemannaförfarandet i så god tid, att han kunnat göra gällande sina invändningar, eller att han saknat rättskapacitet och icke varit lagligen företrädd;

c) att skiljedomen icke har avseende å tvist som är föremål för skiljeavtal eller inbegripes under skiljedomsklausulen, eller att den innefattar beslut som överskrider skiljeavtalet eller skiljedomsklausulens omfattning.

¹ Texten är hämtad ur SÖ 1929: 28, jfr prop. 1929: 227.

Skulle i någon skiljedom icke alla till skiljenämnden hänskjutna tvistefrågor hava avgjorts vara vederbörande myndighet i det land, där erkännande eller verkställighet av skiljedomen påkallas, berättigad att, om den så finner lämpligt, uppskjuta erkännandet eller verkställigheten eller göra åtgärden beroende av att sökanden ställer säkerhet, som myndigheten bestämmer.

Artikel 3

Visar den tappande parten, att enligt de rättsregler som äro tillämpliga å skiljemannaförfarandet han, på grund av någon annan omständighet än de i art. 1 punkterna a) och c) samt i art. 2 punkterna b) och c) omnämnda, äger föra talan om skiljedomens upphävande, må domaren, där han så finner lämpligt, vägra erkännande eller verkställighet eller meddela det uppskov som kan finnas skäligt för ernående av skiljedomens upphävande av vederbörande domstol.

Artikel 4

Den part, som åberopar skiljedomen eller begär verkställighet därav har att förete, bland annat:

1. Skiljedomen i huvudskrift eller i avskrift, som behörigen styrkts i cnlighet med lagbestämmelserna i det land där skiljedomen givits;

2. De handlingar och upplysningar som erfordras för styrkande av att i det land där skiljedomen givits den är definitiv i den mening som angivits i art. 1 punkt d);

3. De handlingar och upplysningar som till äventyrs erfordras för styrkande av att de i art. 1 första stycket ävensom andra stycket punkterna a) och c) stadgade förutsättningar äro för handen.

Det kan föreläggas parten att ingiva en till det officiella språket i det land där skiljedomen åberopas verkställd översättning av skiljedomen och övriga handlingar som omnämnas i denna artikel. Sådan översättning skall vara till riktigheten styrkt av diplomatisk eller konsulär representant för det land parten tillhör eller av en edsvuren översättare i det land där skiljedomen åberopas.

Artikel 5

Bestämmelserna i de föregående artiklarna utgöra ej hinder för part att göra skiljedom gällande på det sätt eller i den omfattning som medges av lagen i det land där skiljedomen åberopas eller enligt överenskommelser som avslutas av detta land.

Artikel 6

Denna konvention är ej tillämplig å andra skiljedomar är dem som meddelas efter ikraftträdandet av det i Genève den 24 september 1923 för undertecknande framlagda protokollet angående skiljedomsklausuler.

Artikel 7

Denna konvention, vars undertecknande skall stå öppet för alla undertecknare av 1923 års protokoll angående skiljedomsklausuler, skall ratificeras.

Den kan ej ratificeras av andra än de medlemmar av Nationernas förbund och utanför förbundet stående stater som ratificerat eller komma att ratificera 1923 års protokoll.

Ratifikationsinstrumenten skola snarast möjligt deponeras hos Nationernas förbunds generalsekreterare, vilken skall underrätta alla signatärstaterna om deposition.

Artikel 8

Denna konvention skall träda i kraft tre månader efter det den ratificerats av två av de höga fördragsslutande staterna. Sedermera skall ikraftträdandet för en var av de höga fördragsslutande staterna infalla tre månader efter det deras ratifikationsinstrument deponerats hos Nationernas förbunds generalsekreterare.

Artikel 9

Denna konvention skall uppsägas av varje stat, medlem av Nationernas förbund eller icke. Uppsägningen skall skriftligen tillkännagivas hos Nationernas förbunds generalsekreterare, vilken omedelbart skall tillställa alla de övriga fördragsslutande staterna avskrift av uppsägningshandlingen jämte uppgift om dagen för dess mottagande.

Uppsägning skall äga verkan endast såvitt angår den av de höga fördragsslutande parterna från vars sida den gjorts, och först ett år efter det meddelandet därom kommit Nationernas förbunds generalsekreterare till handa.

Uppsägning av protokollet angående skiljedoms klausuler skall utan vidare innebära uppsägning jämväl av denna konvention.

Artikel 10

Denna konvention är icke, utan att sådant särskilt anges, tillämplig å kolonier, protektorat eller andra områden, över vilka någon av de höga fördragsslutande staterna innehar överhöghet eller mandat.

Tillämpningen av denna konvention kan när som helst genom förklaring, som av någon av de höga fördragsslutande staterna avgives till Nationernas förbunds generalsekreterare, utsträckas till en eller flera av de kolonier, protektorat eller andra områden, å vilka det i Genève den 24 september 1923 framlagda protokollet angående skiljedoms klausuler är tillämpligt. Sådan förklaring träder i kraft tre månader efter dess deposition.

Fördragsslutande stat kan när som helst uppsäga konventionen såvitt angår samtliga eller någon viss av omförmälda kolonier, protektorat eller områden. Å sådan uppsägning är art. 9 tillämplig.

Artikel 11

En till riktigheten styrkt avskrift av denna konvention skall av Nationernas förbunds generalsekreterare överlämnas till varje signatärstat, den må vara förbundsmedlem eller icke.

Till bekräftelse härav hava ovannämnda fullmäktige undertecknat denna konvention.

Som skedde i Genève den 26 september 1927 i ett enda exemplar, vars franska och engelska texter skola äga lika vitsord och vilket skall förvaras i Nationernas förbunds arkiv.

**Convention
on the recognition and en-
forcement of foreign arbi-
tral awards**

Article I

1. This Convention shall apply to the recognition and enforcement of arbitral awards made in the territory of a State other than the State where the recognition and enforcement of such awards are sought, and arising out of differences between persons, whether physical or legal. It shall also apply to arbitral awards not considered as domestic awards in the State where their recognition and enforcement are sought.

2. The term "arbitral awards" shall include not only awards made by arbitrators appointed for each case but also those made by permanent arbitral bodies to which the parties have submitted.

3. When signing, ratifying or acceding to this Convention, or notifying extension under article X hereof, any State may on the basis of reciprocity declare that it will apply the Convention to the recognition and enforcement of awards made only in the territory of an-

**Convention
pour la reconnaissance et
l'exécution des sentences
arbitrales étrangères**

Article premier

1. La présente Convention s'applique à la reconnaissance et à l'exécution des sentences arbitrales rendues sur le territoire d'un Etat autre que celui où la reconnaissance et l'exécution des sentences sont demandées, et issues de différends entre personnes physiques ou morales. Elle s'applique également aux sentences arbitrales qui ne sont pas considérées comme sentences nationales dans l'Etat où leur reconnaissance et leur exécution sont demandées.

2. On entend par « sentences arbitrales » non seulement les sentences rendues par des arbitres nommés pour des cas déterminés, mais également celles qui sont rendues par des organes d'arbitrage permanents auxquels les parties se sont soumises.

3. Au moment de signer ou de ratifier la présente Convention, d'y adhérer ou de faire la notification d'extension prévue à l'article X, tout Etat pourra, sur la base de la réciprocité, déclarer qu'il appliquera la Convention à la reconnaissance et à l'exécution des seules sen-

**Konvention
om erkännande och verk-
ställighet av utländska skil-
jedomar**

Artikel I

1. Denna konvention är tillämplig på erkännande och verkställighet av skiljedom, som meddelats i annan stat än den, där erkännandet och verkställigheten av domen söks, och som hänför sig till tvist mellan fysiska eller juridiska personer. Den äger dessutom tillämpning på skiljedom, som icke anses såsom inländsk i den stat, där erkännandet och verkställigheten söks.

2. Med skiljedom avses icke endast dom, som meddelats av skiljemän, utsedda för viss fråga, utan även dom, som meddelats av ständig skiljedomsorganisation, vars prövning parterna underkastat sig.

3. Vid undertecknande eller ratifikation av denna konvention eller vid anslutning till densamma eller vid anmälan om sådan utvidgning, som avses i artikel X, äger varje stat på grundval av ömsesidighet förklara att den kommer att tillämpa konventionen

other Contracting State. It may also declare that it will apply the Convention only to differences arising out of legal relationships, whether contractual or not, which are considered as commercial under the national law of the State making such declaration.

Article II

1. Each Contracting State shall recognize an agreement in writing under which the parties undertake to submit to arbitration all or any differences which have arisen or which may arise between them in respect of a defined legal relationship, whether contractual or not, concerning a subject matter capable of settlement by arbitration.

2. The term "agreement in writing" shall include an arbitral clause in a contract or an arbitration agreement, signed by the parties or contained in an exchange of letters or telegrams.

3. The court of a Contracting State, when seized of an action in a matter in respect of which the parties have made an agreement within the meaning of this article, shall, at the request of one of the parties, refer the parties to arbitration, unless it finds that the said agreement is null and void, inoperative or incapable of being performed.

tences rendues sur le territoire d'un autre Etat contractant. Il pourra également déclarer qu'il appliquera la Convention uniquement aux différends issus de rapports de droit, contractuels ou non contractuels, qui sont considérés comme commerciaux par sa loi nationale.

Article II

1. Chacun des Etats contractants reconnaît la convention écrite par laquelle les parties s'obligent à soumettre à un arbitrage tous les différends ou certains des différends qui se sont élevés ou pourraient s'élever entre elles au sujet d'un rapport de droit déterminé, contractuel ou non contractuel, portant sur une question susceptible d'être réglée par voie d'arbitrage.

2. On entend par « convention écrite » une clause compromissoire insérée dans un contrat, ou un compromis, signés par les parties ou contenus dans un échange de lettres ou de télégrammes.

3. Le tribunal d'un Etat contractant, saisi d'un litige sur une question au sujet de laquelle les parties ont conclu une convention au sens du présent article, renverra les parties à l'arbitrage, à la demande de l'une d'elles, à moins qu'il ne constate que ladite convention est caduque, inopérante ou non susceptible d'être appliquée.

endast vid erkännande och verkställighet av sådana domar, som meddelats i annan fördragsslutande stat. Den äger vidare förklara, att den kommer att tillämpa konventionen endast på tvist som härflyter ur rättsförhållande, vare sig kontraktsrättsligt eller ej, som betraktas såsom kommersiellt enligt dess nationella lag.

Artikel II

1. Konventionsstat skall erkänna skriftligt avtal genom vilket parterna förbundet sig att till skiljedom hänskjuta alla eller vissa tvister, som uppkommit eller kan uppkomma mellan dem i ett visst bestämt rättsförhållande, vare sig kontraktsrättsligt eller ej, i fråga, som kan göras till föremål för skiljedom.

2. Med skriftligt avtal avses skiljedomsklausul i ett kontrakt eller skiljeavtal, som undertecknats av parterna eller innehålles i brev eller telegramväxling.

3. Har tvist i fråga beträffande vilken parterna slutit ett i denna artikel avsett avtal anhängiggjorts vid domstol i konventionsstat, skall domstolen på yrkande av part hänvisa parterna till skiljemannaförfarande, såvida domstolen icke finner att avtalet är ogiltigt, utan verkan eller ogenomförbart.

Article III

Each Contracting State shall recognize arbitral awards as binding and enforce them in accordance with the rules of procedure of the territory where the award is relied upon, under the conditions laid down in the following articles. There shall not be imposed substantially more onerous conditions or higher fees or charges on the recognition or enforcement of arbitral awards to which this Convention applies than are imposed on the recognition or enforcement of domestic arbitral awards.

Article IV

1. To obtain the recognition and enforcement mentioned in the preceding article, the party applying for recognition and enforcement shall, at the time of the application, supply:

(a) The duly authenticated original award or a duly certified copy thereof;

(b) The original agreement referred to in article II or a duly certified copy thereof.

2. If the said award or agreement is not made in an official language of the country in which the award is relied upon, the party applying for recognition and

Article III

Chacun des Etats contractants reconnaîtra l'autorité d'une sentence arbitrale et accordera l'exécution de cette sentence conformément aux règles de procédure suivies dans le territoire où la sentence est invoquée, aux conditions établies dans les articles suivants. Il ne sera pas imposé, pour la reconnaissance ou l'exécution des sentences arbitrales auxquelles s'applique la présente Convention, de conditions sensiblement plus rigoureuses, ni de frais de justice sensiblement plus élevés, que ceux qui sont imposés pour la reconnaissance ou l'exécution des sentences arbitrales nationales.

Article IV

1. Pour obtenir la reconnaissance et l'exécution visées à l'article précédent, la partie qui demande la reconnaissance et l'exécution doit fournir, en même temps que la demande :

a) L'original dûment authentifié de la sentence ou une copie de cet original réunissant les conditions requises pour son authenticité ;

b) L'original de la convention visée à l'article II, ou une copie réunissant les conditions requises pour son authenticité.

2. Si ladite sentence ou ladite convention n'est pas rédigée dans une langue officielle du pays où la sentence est invoquée, la partie qui demande la reconnais-

Artikel III

Det åligger konventionsstat att godkänna skiljedom såsom giltig samt att verkställa den i enlighet med de procedurregler, som gäller i det område där skiljedomen åberopas, på de villkor som anges i följande artiklar. Därvid får icke uppställas väsentligt strängare villkor eller påföras avsevärt högre avgifter för erkännande eller verkställighet av skiljedomar, på vilka denna konvention är tillämplig, än de som gäller för erkännande och verkställighet av inländska skiljedomar.

Artikel IV

1. För att erhålla sådant erkännande och sådan verkställighet, som avses i föregående artikel, skall den part, som begär erkännande eller verkställighet, samtidigt med framställningen därom förete:

a) skiljedomen i huvudskrift, till äktheten vederbörligen bestyrkt, eller behörigen styrkt avskrift därav,

b) i artikel II avsett avtal i huvudskrift eller i behörigen styrkt avskrift.

2. Om skiljedomen eller skiljeavtalet icke upprättats på ett språk som är officiellt i det land där skiljedomen åberopas, åligger det part, som söker erkännande

enforcement of the award shall produce a translation of these documents into such language. The translation shall be certified by an official or sworn translator or by a diplomatic or consular agent.

Article V

1. Recognition and enforcement of the award may be refused, at the request of the party against whom it is invoked, only if that party furnishes to the competent authority where the recognition and enforcement is sought, proof that:

(a) The parties to the agreement referred to in article II were, under the law applicable to them, under some incapacity, or the said agreement is not valid under the law to which the parties have subjected it or, failing any indication thereon, under the law of the country where the award was made; or

(b) The party against whom the award is invoked was not given proper notice of the appointment of the arbitrator or of the arbitration proceedings or was otherwise unable to present his case; or

(c) The award deals with a difference not contemplated by or not falling within the terms of the submission to arbitration, or it contains decisions on mat-

sance et l'exécution de la sentence aura à produire une traduction de ces pièces dans cette langue. La traduction devra être certifiée par un traducteur officiel ou un traducteur juré ou par un agent diplomatique ou consulaire.

Article V

1. La reconnaissance et l'exécution de la sentence ne seront refusées, sur requête de la partie contre laquelle elle est invoquée, que si cette partie fournit à l'autorité compétente du pays où la reconnaissance et l'exécution sont demandées la preuve :

a) Que les parties à la convention visée à l'article II étaient, en vertu de la loi à elles applicable, frappées d'une incapacité, ou que ladite convention n'est pas valable en vertu de la loi à laquelle les parties l'ont subordonnée ou, à défaut d'une indication à cet égard, en vertu de la loi du pays où la sentence a été rendue; ou

b) Que la partie contre laquelle la sentence est invoquée n'a pas été dûment informée de la désignation de l'arbitre ou de la procédure d'arbitrage, ou qu'il lui à été impossible, pour une autre raison, de faire valoir ses moyens ; ou

c) Que la sentence porte sur un différend non visé dans le compromis ou n'entrant pas dans les prévisions de la clause compromissoire, ou qu'elle contient des dé-

och verkställighet av skiljedom, att förete översättning av dessa handlingar till sådant språk. Översättningen skall vara till riktigheten styrkt av officiell eller edsvuren translator eller diplomatisk eller konsulär tjänsteman.

Artikel V

1. Erkännande och verkställighet av skiljedom får vägras endast om den part mot vilken skiljedomens åberopas inför vederbörande myndighet i det land, där erkännandet och verkställigheten söks, bevisar:

a) att parterna i sådant avtal, som avses i artikel II, enligt den för dem tillämpliga lagen saknade behörighet att ingå sådant avtal eller icke var behörigen företrädare eller att avtalet icke är giltigt enligt den lag som enligt parternas överenskommelse skall tillämpas på avtalet, eller i avsaknad av varje anvisning därom, enligt lagen i det land, där skiljedomens meddelats, eller

b) att den part, mot vilken skiljedomens åberopas, ej i vederbörlig ordning underrettats om tillsättandet av skiljeman eller om skiljemannaförfarandet eller av annan orsak icke varit i stånd att utföra sin talan, eller

c) att skiljedomens behandlar tvist, som icke avses med eller omfattas av skiljeavtalet eller att skiljedomens innehåller beslut i ämne, som faller utanför skiljeavtalet,

ters beyond the scope of the submission to arbitration, provided that, if the decisions on matters submitted to arbitration can be separated from those not so submitted, that part of the award which contains decisions on matters submitted to arbitration may be recognized and enforced; or

(d) The composition of the arbitral authority or the arbitral procedure was not in accordance with the agreement of the parties, or, failing such agreement, was not in accordance with the law of the country where the arbitration took place; or

(e) The award has not yet become binding on the parties, or has been set aside or suspended by a competent authority of the country in which, or under the law of which that award was made.

2. Recognition and enforcement of an arbitral award may also be refused if the competent authority in the country where recognition and enforcement is sought finds that:

(a) The subject matter of the difference is not capable of settlement by arbitration under the law of that country; or

(b) The recognition or enforcement of the award would be contrary to the public policy of that country.

Article VI

If an application for the setting aside or suspension

cisions qui dépassent les termes du compromis ou de la clause compromissoire; toutefois, si les dispositions de la sentence qui ont trait à des questions soumises à l'arbitrage peuvent être dissociées de celles qui ont trait à des questions non soumises à l'arbitrage, les premières pourront être reconnues et exécutées; ou

d) Que la constitution du tribunal arbitral ou la procédure d'arbitrage n'a pas été conforme à la convention des parties, ou, à défaut de convention, qu'elle n'a pas été conforme à la loi du pays où l'arbitrage a eu lieu; ou

e) Que la sentence n'est pas encore devenue obligatoire pour les parties ou a été annulée ou suspendue par une autorité compétente du pays dans lequel, ou d'après la loi duquel, la sentence a été rendue.

2. La reconnaissance et l'exécution d'une sentence arbitrale pourront aussi être refusées si l'autorité compétente du pays où la reconnaissance et l'exécution sont requises constate:

a) Que, d'après la loi de ce pays, l'objet du différend n'est pas susceptible d'être réglé par voie d'arbitrage; ou

b) Que la reconnaissance ou l'exécution de la sentence serait contraire à l'ordre public de ce pays.

Article VI

Si l'annulation ou la suspension de la sentence est

dock skall, om beslut i ämne som omfattas av skiljeavtalet kan särskiljas från beslut i ämne som faller utanför skiljeavtalet, den del av skiljedomen, som innehåller beslut i ämne vilket omfattas av skiljeavtalet, erkänns och verkställs, eller

d) att skiljenämndens tillsättning och sammansättning eller skiljemannaförfarandet stått i strid med parternas överenskommelse eller, i avsaknad av sådan överenskommelse, med lagen i det land där skiljemannaförfarandet ägt rum, eller

e) att skiljedomen ännu icke blivit bindande för parterna eller att den undanröjts eller dess verkställighet uppskjutits av behörig myndighet i det land i vilket den meddelats eller enligt vars lag den meddelats.

2. Erkännande och verkställighet av skiljedom får också vägras, om behörig myndighet i det land, där erkännandet och verkställigheten begäres, finner

a) att skiljedomen avser fråga, som enligt lagen i detta land icke kan avgöras genom skiljedom; eller

b) att erkännande eller verkställighet av skiljedomen skulle vara oförenligt med grunderna för rättsordningen i detta land.

Artikel VI

Om upphävande av skiljedom eller uppskov med

of the award has been made to a competent authority referred to in article V (1) (c), the authority before which the award is sought to be relied upon may, if it considers it proper, adjourn the decision on the enforcement of the award and may also, on the application of the party claiming enforcement of the award, order the other party to give suitable security.

Article VII

1. The provisions of the present Convention shall not affect the validity of multilateral or bilateral agreements concerning the recognition and enforcement of arbitral awards entered into by the Contracting States nor deprive any interested party of any right he may have to avail himself of an arbitral award in the manner and to the extent allowed by the law or the treaties of the country where such award is sought to be relied upon.

2. The Geneva Protocol on Arbitration Clauses of 1923 and the Geneva Convention on the Execution of Foreign Arbitral Awards of 1927 shall cease to have effect between Contracting States on their becoming bound and to the extent that they become bound, by this Convention.

Article VIII

1. This Convention shall be open until 31 December 1958 for signature on behalf

demandée à l'autorité compétente visée à l'article V, paragraphe 1, e, l'autorité devant qui la sentence est invoquée peut, si elle l'estime approprié, surseoir à statuer sur l'exécution de la sentence; elle peut aussi, à la requête de la partie qui demande l'exécution de la sentence, ordonner à l'autre partie de fournir des sûretés convenables.

Article VII

1. Les dispositions de la présente Convention ne portent pas atteinte à la validité des accords multilatéraux ou bilatéraux conclus par les Etats contractants en matière de reconnaissance et d'exécution de sentences arbitrales et ne privent aucune partie intéressée du droit qu'elle pourrait avoir de se prévaloir d'une sentence arbitrale de la manière et dans la mesure admises par la législation ou les traités du pays où la sentence est invoquée.

2. Le Protocole de Genève de 1923 relatif aux clauses d'arbitrage et la Convention de Genève de 1927 pour l'exécution des sentences arbitrales étrangères cesseront de produire leurs effets entre les Etats contractants du jour, et dans la mesure, où ceux-ci deviendront liés par la présente Convention.

Article VIII

1. La présente Convention est ouverte jusqu'au 31 décembre 1958 à la signa-

dess verkställighet yrkats hos sådan behörig myndighet, som avses i artikel V första stycket e), äger den myndighet inför vilken skiljedomen åberopas, om den anser det lämpligt, uppskjuta beslutet om verkställighet av skiljedomen samt på hemställan av part, som yrkat verkställighet av skiljedomen, ålägga den andra parten att ställa skäligen säkerhet.

Artikel VII

1. Bestämmelserna i denna konvention skall icke inverka på giltigheten av multilaterala eller bilaterala överenskommelser rörande erkännande och verkställighet av skiljedom, vilka ingåtts av konventionsstaterna, eller utgöra hinder för part att göra skiljedom gällande på det sätt och i den omfattning, som medges av lagen i det land där skiljedomen åberopas eller enligt fördrag, som avslutas av detta land.

2. Genèveprotokollet av år 1923 angående skiljedomsklausuler och Genèvekonventionen av år 1927 angående verkställighet av utländska skiljedomar skall upphöra att gälla mellan konventionsstaterna från och med den dag och i den utsträckning, som dessa blir bundna av denna konvention.

Artikel VIII

1. Denna konvention skall hållas öppen för undertecknande till och med den 31

of any Member of the United Nations and also on behalf of any other State which is or hereafter becomes a member of any specialized agency of the United Nations, or which is or hereafter becomes a party to the Statute of the International Court of Justice, or any other State to which an invitation has been addressed by the General Assembly of the United Nations.

2. This Convention shall be ratified and the instrument of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article IX

1. This Convention shall be open for accession to all States referred to in article VIII.

2. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Secretary-General of the United Nations.

Article X

1. Any State may, at the time of signature, ratification or accession, declare that this Convention shall extend to all or any of the territories for the international relations of which it is responsible. Such a declaration shall take effect when the Convention enters into force for the State concerned.

2. At any time thereafter any such extension shall be made by notification adres-

ture de tout Etat Membre des Nations Unies, ainsi que de tout autre Etat qui est, ou deviendra par la suite, membre d'une ou plusieurs institutions spécialisées des Nations Unies ou partie au Statut de la Cour internationale de Justice, ou qui aura été invité par l'Assemblée générale des Nations Unies.

2. La présente Convention doit être ratifiée et les instruments de ratification déposés auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

Article IX

1. Tous les Etats visés à l'article VIII peuvent adhérer à la présente Convention.

2. L'adhésion se fera par le dépôt d'un instrument d'adhésion auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

Article X

1. Tout Etat pourra, au moment de la signature, de la ratification ou de l'adhésion, déclarer que la présente Convention s'étendra à l'ensemble des territoires qu'il représente sur le plan international, ou à l'un ou plusieurs d'entre eux. Cette déclaration produira ses effets au moment de l'entrée en vigueur de la Convention pour ledit Etat.

2. Par la suite, toute extension de cette nature se fera par notification adres-

december 1958 av varje stat, som är medlem av Förenta Nationerna, ävensom av varje annan stat, som är eller kommer att bli medlem av något av Förenta Nationernas fackorgan eller som är eller kommer att bli ansluten till internationell domstolens stadga, eller av varje annan stat, som inbjudes därtill av Förenta Nationernas generalförsamling.

2. Denna konvention skall ratificeras och ratifikationsinstrumenten skall deponeras hos Förenta Nationernas generalsekreterare.

Artikel IX

1. Alla stater, som avses i artikel VIII, kan ansluta sig till denna konvention.

2. Anslutning skall ske genom deposition av anslutningsinstrument hos Förenta Nationernas generalsekreterare.

Artikel X

1. Varje stat får vid undertecknande, ratifikation eller anslutning förklara, att denna konvention skall utsträckas att gälla i ett eller flera av de områden för vilkas internationella angelägenheter staten är ansvarig. En sådan förklaring blir gällande vid den tidpunkt, då konventionen träder i kraft för ifrågavarande stat.

2. Vid varje tidpunkt därefter sker en dylik utvidgning genom anmälan till

sed to the Secretary-General of the United Nations and shall take effect as from the ninetieth day after the day of receipt by the Secretary-General of the United Nations of this notification, or as from the date of entry into force of the Convention for the State concerned, whichever is the later.

3. With respect to those territories to which this Convention is not extended at the time of signature, ratification or accession, each State concerned shall consider the possibility of taking the necessary steps in order to extend the application of this Convention to such territories, subject, where necessary for constitutional reasons, to the consent of the Governments of such territories.

Article XI

In the case of a federal or non-unitary State, the following provisions shall apply:

(a) With respect to those articles of this Convention that come within the legislative jurisdiction of the federal authority, the obligations of the federal Government shall to this extent be the same as those of Contracting States which are not federal States;

(b) With respect to those articles of this Convention that come within the legislative jurisdiction of constituent states or provinces which are not, under the

sée au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies et produira ses effets à partir du quatre-vingt-dixième jour qui suivra la date à laquelle le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies aura reçu la notification, ou à la date d'entrée en vigueur de la Convention pour ledit Etat si cette dernière date est postérieure.

3. En ce qui concerne les territoires auxquels la présente Convention ne s'applique pas à la date de la signature, de la ratification ou de l'adhésion, chaque Etat intéressé examinera la possibilité de prendre les mesures voulues pour étendre la Convention à ces territoires, sous réserve le cas échéant, lorsque des motifs constitutionnels l'exigeront, de l'assentiment des gouvernements de ces territoires.

Article XI

Les dispositions ci-après s'appliqueront aux Etats fédératifs ou non unitaires :

a) En ce qui concerne les articles de la présente Convention qui relèvent de la compétence législative du pouvoir fédéral, les obligations du gouvernement fédéral seront les mêmes que celles des Etats contractants qui ne sont pas des Etats fédératifs ;

b) En ce qui concerne les articles de la présente Convention qui relèvent de la compétence législative de chacun des Etats ou provinces constituants, qui ne sont

Förenta Nationernas generalsekreterare och blir gällande från och med nittionde dagen efter den dag då Förenta Nationernas generalsekreterare mottog anmälingen eller å dagen för konventionens ikraftträdande för ifrågavarande stat, om sistnämnda dag inträffar senare.

3. I fråga om de områden, till vilken konventionen icke utsträckts att gälla vid tiden för undertecknandet, ratifikationen eller anslutningen, skall vederbörande stat undersöka möjligheten av att vidta erforderliga åtgärder för att utsträcka tillämpningen av konventionen till dessa områden, med förbehåll för godkännande av dessa områdets regeringar där så följer av konstitutionella hänsyn.

Artikel XI

I fråga om förbundsstat eller stat, som icke är enhetsstat, skola följande bestämmelser gälla:

a) Beträffande artiklar i denna konvention, som faller inom området för förbundsstatens lagstiftande organs befogenhet, skall förbundsregeringen ha samma förpliktelser, som åvilar regeringarna i de fördragsslutande stater, vilka icke äro förbundsstater,

b) beträffande artiklar i denna konvention, som faller inom området för delstaternas eller provinsernas lagstiftande befogenhet, utan att dessa enligt förbundssta-

constitutional system of the federation, bound to take legislative action, the federal Government shall bring such articles with a favourable recommendation to the notice of the appropriate authorities of constituent states or provinces at the earliest possible moment;

(c) A federal State Party to this Convention shall, at the request of any other Contracting State transmitted through the Secretary-General of the United Nations, supply a statement of the law and practice of the federation and its constituent units in regard to any particular provision of this Convention, showing the extent to which effect has been given to that provision by legislative or other action.

Article XII

1. This Convention shall come into force on the ninetieth day following the date of deposit of the third instrument of ratification of accession.

2. For each State ratifying or acceding to this Convention after the deposit of the third instrument of ratification or accession, this Convention shall enter into force on the ninetieth day after deposit by such State of its instrument of ratification or accession.

pas, en vertu du système constitutionnel de la fédération, tenus de prendre des mesures législatives, le gouvernement fédéral portera le plus tôt possible, et avec son avis favorable, lesdits articles à la connaissance des autorités compétentes des Etats ou provinces constituants ;

c) Un Etat fédératif Partie à la présente Convention communiquera, à la demande de tout autre Etat contractant qui lui aura été transmise par l'intermédiaire du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies, un exposé de la législation et des pratiques en vigueur dans la fédération et ses unités constituantes, en ce qui concerne telle ou telle disposition de la Convention, indiquant la mesure dans laquelle effet a été donné, par une action législative ou autre, à ladite disposition.

Article XII

1. La présente Convention entrera en vigueur le quatorzevingt-dixième jour qui suivra la date du dépôt du troisième instrument de ratification ou d'adhésion.

2. Pour chacun des Etats qui ratifieront la Convention ou y adhéreront après le dépôt du troisième instrument de ratification ou d'adhésion, elle entrera en vigueur le quatorzevingt-dixième jour qui suivra la date du dépôt par cet Etat de son instrument de ratification ou d'adhésion.

tens författning är skyldiga att vidtaga lagstiftningsåtgärder, skall förbundsregeringen snarast möjligt och med förordande av dylika åtgärder bringa artiklarna till delstatliga eller provinsiella myndigheters kännedom,

c) förbundsstat, som biträtt denna konvention, skall på begäran, som framställs av annan fördragsslutande stat och förmedlas av Föränta Nationernas generalsekreterare, tillhandahålla redogörelse över lagstiftningen och rättstillämpningen i förbundsstaten och i de däri ingående självständiga enheterna beträffande angiven bestämmelse i konventionen, vilken redogörelse skall utvisa i vilken utsträckning bestämmelsen satts i kraft genom lagstiftningsåtgärd eller på annat sätt.

Artikel XII

1. Denna konvention skall träda i kraft å nittionde dagen efter det att det tredje ratifikations- eller anslutningsinstrumentet deponerats.

2. För varje stat, som ratificerar eller ansluter sig till konventionen efter depositionen av det tredje ratifikations- eller anslutningsinstrumentet, skall konventionen träda i kraft å nittionde dagen efter det att ifrågavarande stat deponerat sitt ratifikations- eller anslutningsinstrument.

Article XIII

1. Any Contracting State may denounce this Convention by a written notification to the Secretary-General of the United Nations. Denunciation shall take effect one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

2. Any State which has made a declaration or notification under article X may, at any time thereafter, by notification to the Secretary-General of the United Nations, declare that this Convention shall cease to extend to the territory concerned one year after the date of the receipt of the notification by the Secretary-General.

3. This Convention shall continue to be applicable to arbitral awards in respect of which recognition or enforcement proceedings have been instituted before the denunciation takes effect.

Article XIV

A Contracting State shall not be entitled to avail itself of the present Convention against other Contracting States except to the extent that it is itself bound to apply the Convention.

Article XV

The Secretary-General of the United Nations shall notify the States contemplated in article VIII of the following:

Article XIII

1. Tout Etat contractant pourra dénoncer la présente Convention par notification écrite adressée au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies. La dénonciation prendra effet un an après la date où le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies aura reçu la notification.

2. Tout Etat qui aura fait une déclaration ou une notification conformément à l'article X pourra notifier ultérieurement au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies que la Convention cessera de s'appliquer au territoire en question un an après la date à laquelle le Secrétaire général aura reçu cette notification.

3. La présente Convention demeurera applicable aux sentences arbitrales au sujet desquelles une procédure de reconnaissance ou d'exécution aura été entamée avant l'entrée en vigueur de la dénonciation.

Article XIV

Un Etat contractant ne peut se réclamer des dispositions de la présente Convention contre d'autres Etats contractants que dans la mesure où il est lui-même tenu d'appliquer cette convention.

Article XV

Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies notifiera à tous les Etats visés à l'article VIII :

Artikel XIII

1. Varje fördragsslutande stat äger uppsäga denna konvention genom skriftligt meddelande till Förenta Nationernas generalsekreterare. Uppsägningen träder i kraft ett år efter den dag, då Förenta Nationernas generalsekreterare mottog meddelandet.

2. Varje stat, som avgivit en förklaring eller en anmälan i enlighet med artikel X, äger när som helst därefter meddela Förenta Nationernas generalsekreterare att konventionen skall upphöra att äga tillämpning på området i fråga ett år efter den dag, då generalsekreteraren mottagit meddelandet.

3. Denna konvention skall alltså äga tillämpning på skiljedomar beträffande vilka ett förfarande om erkännande och verkställighet påbörjats innan uppsägningen träder i kraft.

Artikel XIV

Fördragsslutande stat får icke åberopa denna konvention gentemot annan fördragsslutande stat i vidare mån än förstnämnda stat själv är bunden av konventionen.

Artikel XV

Förenta Nationernas generalsekreterare skall underrätta de stater, som avses i artikel VIII, om

(a) Signatures and ratifications in accordance with article VIII;

(b) Accessions in accordance with article IX;

(c) Declarations and notifications under articles I, X and XI;

(d) The date upon which this Convention enters into force in accordance with article XII;

(e) Denunciations and notifications in accordance with article XIII.

Article XVI

1. This Convention, of which the Chinese, English, French, Russian and Spanish texts shall be equally authentic, shall be deposited in the archives of the United Nations.

2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit a certified copy of this Convention to the States contemplated in article VIII.

a) Les signatures et ratifications visées à l'article VIII;

b) Les adhésions visées à l'article IX;

c) Les déclarations et notifications visées aux articles premier, X et XI;

d) La date où la présente Convention entrera en vigueur, en application de l'article XII;

e) Les denonciations et notifications visées à l'article XIII.

Article XVI

1. La présente Convention, dont les textes anglais, chinois, espagnol, français et russe font également foi, sera déposée dans les archives de l'Organisation des Nations Unies.

2. Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies remettra une copie certifiée conforme de la présente Convention aux Etats visés à l'article VIII.

a) undertecknanden och ratifikationer i enlighet med artikel VIII,

b) anslutningar i enlighet med artikel IX,

c) förklaringar och anmälningar jämlikt artiklarna I, X och XI,

d) dagen för konventionens ikraftträdande jämlikt artikel XII,

e) uppsägningar och meddelanden i enlighet med artikel XIII.

Artikel XVI

1. Denna konvention, vars engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska texter äger lika vitsord, skall deponeras i Förenta Nationernas arkiv.

2. Förenta Nationernas generalsekreterare skall översända bestyrkt avskrift av denna konvention till de stater, som avses i artikel VIII.

Bilaga 4

De sakkunnigas förslag

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1929: 147) om utländska skiljeavtal och skiljedomar

Härigenom förordnas, att 2, 3, 5 och 7—9 §§ lagen (1929: 147) om utländska skiljeavtal och skiljedomar skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Innebär skiljeavtal, att skiljemannaförfarandet skall äga rum i viss främmande stat, skall den stats lag äga tillämpning å avtalet.

Ha parterna överenskommit att lagen i viss stat skall tillämpas på utländskt skiljeavtal, skall överenskommelsen följas. Föreligger ej sådan överenskommelse, tillämpas lagen i den stat där skiljemannaförfarandet avses äga rum eller, om skiljedomen har meddelats, där detta skett.

Första stycket avser icke fråga om parts rättshandlingsförmåga.

Utan hinder av första stycket anses utländskt skiljeavtal vara slutet i giltig form, om det upprättats skriftligen och undertecknats av parterna eller kommer till uttryck genom brev- eller telegramväxling.

3 §

Twistefråga, som är föremål för utländskt skiljeavtal, må ej, om invändning däremot göres, upptagas till prövning vid svensk domstol, så framt avtalet är giltigt enligt den främmande lag, som därå äger tillämpning, och frågan även enligt den för svenskt skiljeavtal gällande lag skulle kunna hänskjutas till skiljemän.

Twistefråga, som är föremål för utländskt skiljeavtal och som enligt svensk lag kan hänskjutas till skiljemän, må ej, om invändning däremot göres, upptagas till prövning vid svensk domstol, om avtalet är giltigt enligt den lag, som därå äger tillämpning.

5 §

Skiljedom skall anses såsom utländsk, där den är meddelad å utländsk ort.

Skiljedom skall anses såsom utländsk, om den är meddelad på utländsk ort. Detsamma gäller, om den meddelats här i riket efter

Nuvarande lydelse

Ej må utländsk skiljedom här i riket gälla, där

1. skiljeavtalet är ogillt enligt den främmande lag, som därå äger tillämpning, eller

2. skiljedomen blivit undanröjd i den stat, där den meddelats, eller

3. någon omständighet eljest är för handen, på grund varav skiljedomen är utan verkan i sagda stat, eller

4. i den stat pågår rättegång om skiljedomens giltighet, eller tid, som må vara stadgad för dess överklagande, ännu ej gått till ända, eller

5. skiljedomen innefattar prövning av fråga, som enligt svensk lag ej må skjutas under skiljemän, eller

6. den part, mot vilken skiljedomen åberopas, icke haft erforderlig tillgång att utföra sin talan, eller

7. den fråga skiljemännen prövat blivit här i riket avgjord genom domstols eller överexekutors efter skiljeavtalets ingående meddelade beslut, eller

8. i avseende å förfarandet eller skiljedomen föreligger omständighet, som medför, att skiljedomens tillämpande skulle strida mot goda seder.

Ej skall dock omständighet som omförmäles under 3 eller 6 utgöra hinder för skiljedomens erkännande, med mindre sådan omständighet åberopas av den, mot vilken skiljedomen göres gällande.

Föreslagen lydelse

skiljemannaförfarande, som ägt rum på utländsk ort.

7 §

Utländsk skiljedom gäller ej här i riket, om den mot vilken skiljedomen åberopas visar

1. att part, när skiljeavtalet träffades, saknade rättshandlingsförmåga eller att skiljeavtalet är ogiltigt enligt den lag, som därå äger tillämpning,

2. att skiljenämndens sammansättning eller skiljemannaförfarandet strider mot vad parterna avtalat eller, om avtal härom saknas, mot lagen i den stat där förfarandet ägt rum,

3. att den part, mot vilken skiljedomen åberopas, ej i vederbörlig ordning underrättats om tillsättandet av skiljeman eller om skiljemannaförfarandet eller av annan orsak icke varit i stånd utföra sin talan,

4. att skiljemännen överskridit sitt uppdrag, eller

5. att skiljedomen ännu icke blivit bindande för parterna eller att den undanröjts eller dess verkställighet uppskjutits av behörig myndighet i den stat där den meddelats eller enligt vars lag den meddelats.

Utländsk skiljedom gäller ej heller,

1. om skiljedomen innefattar prövning av fråga som enligt svensk lag ej må avgöras av skiljemän, eller

2. om en tillämpning av skiljedomen skulle vara uppenbart oförenlig med grunderna för rättsordningen här i riket.

8 §

Vill någon erhålla verkställighet å utländsk skiljedom, göre därom ansökan hos Svea hovrätt.

Ansökan om verkställighet av utländsk skiljedom göres hos Svea hovrätt.

Nuvarande lydelse

Vid ansökningen skall fogas skiljedomen i huvudskrift eller behörigen styrkt avskrift.

Är i den stat där skiljedomen givits tid stadgad för dess överklagande, give sökanden ock in bevis av behörig utländsk myndighet att klagan icke under den tid ägt rum.

Föreslagen lydelse

Vid ansökningen skall fogas skiljedomen i huvudskrift eller behörigen styrkt avskrift *samt styrkt översättning till svenska språket.*

9 §

Ansökan, som ----- därå svara.

Har hos myndighet, som avses i 7 § första stycket 5, framställning gjorts om undanröjande av skiljedom eller uppskov med dess verkställighet, må hovrätten uppskjuta avgörandet samt, om sökanden begär det, ålägga motparten att ställa skälig säkerhet.

Finner sedan hovrätten anledning ej förekomma till antagande att för verkställigheten möter hinder, varom i 7 § förmäles, förordne hovrätten om verkställighet; och gånge då skiljedomen i verket likasom domstols laga kraft ägande dom, där ej, efter klagan över hovrättens beslut, Konungen annorledes förordnar.

Bifaller hovrätten ansökningen, verkställes skiljedomen som svensk domstols laga kraftägande dom, om ej högsta domstolen efter talan mot hovrättens beslut förordnar annat.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

Bilaga 5

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1929:147) om utländska skiljeavtal och skiljedomar

Härigenom förordnas, att 4 § och 7—9 §§ lagen (1929: 147) om utländska skiljeavtal och skiljedomar skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Ej må på grund av utländskt skiljeavtal skiljemannaförfarande äga rum här i riket, utan så är att, i fall som avses i 1 § andra stycket, den part, mot vilken avtalet göres gällande, efter dess tillkomst bosatt sig här i riket. I ty fall lände i avseende å förfarandet till efterrättelse vad i lagen om skiljemän stadgas i fråga om förfarande i anledning av svenskt skiljeavtal.

Föreslagen lydelse

4 §

Ej må på grund av utländskt skiljeavtal skiljemannaförfarande äga rum här i riket, utan så är att, i fall som avses i 1 § andra stycket, *skiljemännen eller skiljedomsinstitution i enlighet med avtalet bestämt att förfarandet skall äga rum här i riket eller den part, mot vilken avtalet göres gällande, efter dess tillkomst bosatt sig här. I sådana fall länder i avseende å förfarandet till efterrättelse vad i lagen om skiljemän stadgas i fråga om förfarande i anledning av svenskt skiljeavtal.*

7 §

Ej må utländsk skiljedom här i riket gälla, där

1. *skiljeavtalet är ogillt enligt den främmande lag, som därå äger tillämpning, eller*

2. *skiljedomen blivit undanröjd i den stat, där den meddelats, eller*

3. *någon omständighet eljest är för handen, på grund varav skiljedomen är utan verkan i sagda stat, eller*

4. *i den stat pågår rättegång om skiljedomens giltighet, eller tid, som må vara stadgad för dess överklagande, ännu ej gått till ända, eller*

Utländsk skiljedom gäller ej här i riket, om den mot vilken skiljedomen åberopas visar

1. *att part, när skiljeavtalet träffades, saknade behörighet att ingå sådant avtal eller icke var behörigen företrädd eller att skiljeavtalet är ogiltigt enligt den lag som enligt parternas överenskommelse skall tillämpas eller i avsaknad av varje anvisning i sådant hänseende, lagen i den stat där skiljedomen meddelats,*

2. *att han ej i vederbörlig ordning underrättats om tillsättandet av skiljeman eller om skiljemannaförfarandet eller av annan orsak*

Nuvarande lydelse

5. skiljedomen innefattar prövning av fråga, som enligt svensk lag ej må skjutas under skiljemän, eller

6. den part, mot vilken skiljedomen åberopas, icke haft erforderlig tillgång att utföra sin talan, eller

7. den fråga skiljemännen prövat blivit här i riket avgjord genom domstols eller överexekutors efter skiljeavtalets ingående meddelade beslut, eller

8. i avseende å förfarandet eller skiljedomen föreligger omständighet, som medför, att skiljedomens tillämpande skulle strida mot goda seder.

Ej skall dock omständighet som onförmäles under 3 eller 6 utgöra hinder för skiljedomens erkännande, med mindre sådan omständighet åberopas av den, mot vilken skiljedomen göres gällande.

Föreslagen lydelse

icke varit i stånd att utföra sin talan,

3. att skiljemännen överskridit sitt uppdrag och skiljedomen av sådan anledning är utan verkan i den stat där den meddelats eller enligt vars lag den meddelats,

4. att skiljenämndens tillsättande och sammansättning eller skiljemannaförfarandet strider mot vad parterna avtalat eller, om avtal härom saknas, mot lagen i den stat där förfarandet ägt rum och skiljedomen av sådan anledning är utan verkan i den stat där den meddelats eller enligt vars lag den meddelats, eller

5. att skiljedomen ännu icke blivit bindande för parterna eller att den undanröjts eller dess verkställighet uppskjutits av behörig myndighet i den stat där den meddelats eller enligt vars lag den meddelats.

Utländsk skiljedom gäller ej heller,

1. om skiljedomen innefattar prövning av fråga, som enligt svensk lag ej må avgöras av skiljemän, eller

2. om en tillämpning av skiljedomen skulle vara uppenbart oförenlig med grunderna för rättsordningen här i riket.

8 §

Vill någon erhålla verkställighet å utländsk skiljedom, göres därom ansökan hos Svea hovrätt.

Vid ansökningen skall fogas skiljedomen i huvudskrift eller behörigen styrkt avskrift.

Är i den stat där skiljedomen givits tid stadgad för dess överklagande, give sökanden ock in bevis av behörig utländsk myndighet att klagan icke under den tid ägt rum.

Ansökan om verkställighet av utländsk skiljedom göres hos Svea hovrätt.

Vid ansökningshandlingen skall fogas skiljedomen i huvudskrift eller behörigen styrkt avskrift samt styrkt översättning till svenska språket.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

9 §

Ansökan, som i 8 § sägs, må ej bifallas utan att motparten haft tillfälle att därå svara.

Gör motparten invändning om att han gjort framställning om undanröjande av skiljedom eller uppskov med dess verkställighet hos myndighet som avses i 7 § första stycket 5, må hovrätten uppskjuta avgörandet samt, om sökanden begär det, ålägga motparten att ställa skälig säkerhet vid äventyr att beslut om verkställighet kan komma att meddelas.

Finner sedan hovrätten anledning ej förekomma till antagande att för verkställigheten möter hinder, varom i 7 § förmäles, förordne hovrätten om verkställighet; och gånge då skiljedomen i verket likasom domstols laga kraft ägande dom, där ej, efter klagan över hovrättens beslut, Konungen anorledes förordnar.

Bifaller hovrätten ansökningen, verkställes skiljedomen som svensk domstols laga kraft ägande dom, om ej högsta domstolen efter talan mot hovrättens beslut förordnar annat.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1929:145) om skiljemän

Härigenom förordnas, att 4 § lagen (1929: 145) om skiljemän skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Ej må gentemot part, som har hemvist utom riket och ej skulle, i tvist av den art varom fråga är, kunna sökas vid svensk domstol, skiljemannaförfarande enligt denna lag inledas, med mindre avtalet innebär, att förfarandet skall äga rum här i riket, eller parten eljest därtill samtycker.

Föreslagen lydelse

4 §

Ej må gentemot part, som har hemvist utom riket och ej skulle, i tvist av den art varom fråga är, kunna sökas vid svensk domstol, skiljemannaförfarande enligt denna lag inledas, med mindre avtalet innebär, att förfarandet skall äga rum här i riket, *eller skiljemännen eller skiljedomsinstitution i enlighet med skiljeavtalet bestämt att förfarandet skall äga rum här i riket*, eller parten eljest därtill samtycker.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

Utdrag av protokoll, hållet i lagrådet den 29 september 1971.

Närvarande: justitierådet ALEXANDERSON, f. d. regeringsrådet ÖHMAN, regeringsrådet KÖRLOF, justitierådet WALBERG.

Enligt lagrådet den 23 september 1971 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitieärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 4 juni 1971, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets yttrande skulle inhämtas över upprättade förslag till 1) lag om ändring i lagen (1929:147) om utländska skiljeavtal och skiljedomar, 2) lag om ändring i lagen (1929:145) om skiljemän.

Förslagen, som finns bilagda detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av hovrättsassessorn Sigvard Holstad.

Förslagen föranledde följande yttranden.

Förslaget till lag om ändring i lagen om utländska skiljeavtal och skiljedomar

5 §

Justitieråden Alexanderson och Walberg:

Vi delar den av departementschefen, i anslutning till de sakkunniga, uttalade meningen att det är naturligt att betrakta en skiljedom som utländsk, om skiljemannaförfarandet ägt rum på utländsk ort. I ett sådant fall skulle följaktligen skiljedomen vara att anse som utländsk, även om den av ett eller annat skäl eller måhända av en tillfällighet kommit att underskrivas i Sverige. Omvänt måste då givetvis gälla att en skiljedom borde anses som svensk, om skiljemannaförfarandet ägt rum här i riket, oavsett att skiljedomen underskrivits på utländsk ort.

I förevarande paragraf stadgas för närvarande att skiljedom skall anses såsom utländsk, om den är meddelad å utländsk ort. Uttrycket "meddelad" torde emellertid vid lagens tillkomst ha använts såsom ett begrepp med rent formell innebörd, närmast hänvisande just till orten för skiljedomens underskrivande (givande). I sådant hänseende må anmärkas följande.

Den sakkunnige, som år 1929 avlämnade förslag till den förevarande lagen, anförde (se NJA II 1929 s. 79) att det onekligen i 1923 års protokoll och 1927 års konvention fanns vissa detaljer som kunde bli

föremål för meningsskiljaktighet. En sådan var den i de båda överenskommelserna antagna regeln att en skiljedoms egenskap av utländsk eller inländsk skulle bero av orten för dess meddelande. Under de förhandlingar som föregick protokollets avfattande framhölls från svensk sida, att det mången gång kunde bero av ett ur rättslig synpunkt irrelevant förhållande, t. ex. skiljemännens bekvämlighet eller annan tillfällig omständighet, huruvida skiljedomen blev meddelad i det ena eller andra landet. Att denna anmärkning icke vann beaktande berodde av de svårigheter det ansågs medföra att uppnå enighet om mera detaljerade regler. Om det också måste beklagas, fortsatte utredningsmannen, att man ej såg sig i stånd att övervinna dessa svårigheter, syntes dock häri ej ligga någon avgörande betänklighet mot anslutning till protokollet. Att skiljedomen meddelades utomlands, när förfarandet ägt rum inom landet eller när parterna kunde antagas ha avsett att ernå en inländsk skiljedom eller när andra omständigheter syntes ha påkallat en sådan, inträffade dock helt visst endast undantagsvis.

I anslutning till dessa uttalanden upptog utredningsmannens förslag (NJA II 1929 s. 89) den regel som nu återfinnes i förevarande paragraf jämte ett förklarande tillägg, åsyftande det fall att vid skiljedoms underskrivande skiljemännen befunnit sig på skilda orter; i detta fall skulle domen anses meddelad där den sista underskriften tillkom. Lagrådet (a. a. s. 90) ifrågasatte icke huvudregeln men påpekade, att tillämpningssvårigheter ej sällan skulle uppkomma, när domen icke innehöll uppgift om viss ort där den givits. Tilläggsregeln utslöts på lagrådets hemställan.

Med hänsyn till vad som sålunda återgivits av förarbetena till gällande lag kan enligt vår mening knappast betvivlas att uttrycket "meddelad" i förevarande paragraf vid dennas tillkomst var avsett att tolkas formellt, ungefär liktydigt med "underskriven". Det är lämnat öppet hur tillämpningen skulle ske i de undantagsfall då domen icke innehåller uppgift om var den givits eller då den underskrivits både på svensk och utländsk ort.

Det kan förtjäna att framhållas, mer än som skett i diskussionen, att en tillämpning efter sådana formella kriterier icke saknar fördelar. Var — och när — skiljedomen undertecknats framgår regelmässigt av domen, medan uppgift om var förfarandet ägt rum ofta torde saknas. I allmänhet kan, med nyss angivna tillämpning, lätt omedelbart avgöras om skiljedomen är svensk eller utländsk. Att märka är härvid att ett sådant avgörande ankommer icke endast på Svea hovrätt utan också på svensk utsökningsmyndighet hos vilken begäres verkställighet enligt 46 § utsökningslagen. Också skiljemännen och parterna är betjänta av en regel som är lätt att tillämpa.

Emellertid har, såsom de sakkunniga i förevarande lagstiftningsären-

de crinrat, både i Internationella Handelskammarens skiljedomsreglemente och i de så kallade Neuchâtel Rules upptagits bestämmelser som innebär att skiljedom anses meddelad på den ort där skiljeförfarandet ägt rum. Enligt remissprotokollet skulle ett sådant betraktelsesätt vara allmänt vedertaget. Såsom förut framhållits framstår det också som naturligt att betrakta en skiljedom som utländsk, om skiljemannaförfarandet ägt rum på utländsk ort. Saklig anledning kan ock förefinnas att på motsvarande sätt tolka och tillämpa regler som eljest (7 och 9 §§ i förslaget) hänvisar till stat där skiljedomen meddelats.

Övervägande skäl får därför anses föreligga, att avgörande blir, i vilken stat skiljeförfarandet ägt rum. En regel av sådan innebörd får emellertid, såsom framgår av det förut sagda, anses innefatta en saklig ändring av gällande rätt, och en dylik ändring bör komma till uttryck i lagtexten. Detta kan ske genom att i ett nytt andra stycke av förevarande paragraf införes en bestämmelse med innehåll att vid tillämpningen av denna lag skiljedom skall anses meddelad i den stat, där skiljeförfarandet ägt rum.

Vi hemställer att paragrafen ändras i enlighet med vad nu sagts. Särskild övergångsbestämmelse synes kunna undvaras.

7 §

Lagrådet:

Enligt New Yorkkonventionen artikel V mom. 1 e) får erkännande och verkställighet av skiljedom vägras bland annat i det fallet, att skiljedomen ännu icke blivit "bindande" för parterna. I överensstämmelse härmed sägs i den föreslagna punkten 5 i första stycket av förevarande paragraf, att utländsk skiljedom ej gäller här i riket, om den mot vilken skiljedomen åberopas visar att domen ännu icke blivit bindande för parterna. I konventionen torde icke avses sådana fall, då skiljedomen i det land, där den meddelats, får omedelbart verkställas, men tidsfrist som gäller för klander av skiljedomen ännu icke är utlupen (jfr 21 § skiljemannalagen). Detta framgår indirekt av artikel VI, enligt vilken, när upphävande av skiljedom yrkats hos behörig myndighet i det land i vilket den meddelats eller enligt vars lag den meddelats, den myndighet inför vilken den åberopas äger uppskjuta beslutet om verkställighet. Vägran av verkställighet kan alltså icke förekomma. En motsvarande bestämmelse har intagits i det föreslagna andra stycket av 9 § i förevarande lag. Bestämmelsen innebär att, där motparten invänder att han gjort framställning om undanröjande av skiljedomen hos behörig myndighet i "hemlandet", hovrätten äger uppskjuta avgörandet.

Att skiljedomen är bindande torde alltså i New Yorkkonventionen och den föreslagna punkten 5 innebära att domen, om den går ut på fullgörelse, är verkställbar i hemlandet och, där fråga är om fastställelse, länder till omedelbar efterrättelse i detta land. Det förhållan-

det, att skiljedom, trots att den är på angivet sätt "bindande", inom viss tidsfrist kan angripas med klander i hemlandet, hindrar sålunda i och för sig ej verkställighet här i riket. Som exempel på att skiljedom är bindande i den angivna meningen liksom på motsatsen kan nämnas 46 § i svenska utsökningslagen. Därav framgår, att klandermöjligheten i och för sig ej utgör hinder mot verkställighet av svensk skiljedom, när det gäller domen i sak. Därcmot förutsättes för att skiljeman skall erhålla verkställighet av domen i vad avser honom tillerkänd ersättning, att tid för parts talan mot skiljedomen i denna del gått till ända och att sådan talan ej visas vara förd. I fråga om huvudsaken men ej beträffande skiljemännens ersättning är sålunda skiljedomen bindande för parterna i den mening som torde avses i konventionen. Ett exempel på att utländsk skiljedom icke är bindande är att domen kan överprövas i en andra skiljedomsinstans och därför ej kan verkställas.

Mot bakgrunden av det nu anförda anser lagrådet att ett förtydligande av begreppet "bindande för parterna" i punkten 5 skulle vara av värde. Förslagsvis kunde detta ske genom att det i lagtexten som ett hinder mot verkställighet här i riket anges att skiljedomen ännu icke blivit verkställbar eller eljest bindande för parterna i den stat där den meddelats eller enligt vars lag den meddelats.

Lagrådet hemställer att punkten 5 jämkas enligt vad nu sagts.

Förslaget till lag om ändring i lagen om skiljemän

Lagrådet:

Förslaget lämnas utan erinran.

Ur protokollet:

Ingrid Hellström

Utdrag av protokollet över justitieärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet på Stockholms slott den 1 oktober 1971.

Närvarande: Statsministern PALME, statsråden ANDERSSON, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

T.f. chefen för justitiedepartementet, statsrådet Lidbom anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter lagrådets yttrande över förslag till

- 1) lag om ändring i lagen (1929: 147) om utländska skiljeavtal och skiljedomar,
- 2) lag (1929: 145) om skiljemän.

Föredraganden redogör för lagrådets yttrande och anför.

Två ledamöter av lagrådet hemställer att i 5 § LUSK införs en bestämmelse med innehåll att vid tillämpningen av denna lag skiljedom skall anses meddelad i den stat där skiljeförfarandet ägt rum. Som framgår av remissprotokollet anser jag det naturligt att betrakta skiljedom som meddelad där förfarandet ägt rum. Emellertid har jag också uttalat att någon ändring i 5 § inte synes behövlig. Tillräckliga skäl att frångå denna ståndpunkt föreligger inte.

Vad lagrådet har anfört i anslutning till 7 § ger mig inte anledning till erinran. Jag godtar också lagrådets förslag till utformning av femte punkten.

I övrigt bör lagförslagen underkastas vissa redaktionella jämkningar.

Föredraganden hemställer, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att

dels godkänna den i New York den 10 juni 1958 avslutade konventionen om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar,

dels antaga de av lagrådet granskade lagförslagen med vidtagna ändringar.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

